

Xəbər
Bakıda dəhşətli qəza - iki polis can verdi
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11-12 noyabr 2017-ci il Şənbə № 234 (6848) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Bizim ulduzumuz sönmədi...”
Rauf Arifoğlu:
“Çalışırıq ki, baş verənlərdən yazaq, bizdən yazmasınlar”
yazısı səh. 8 və 9-da

“Gələnlə daha da uğurlu olacaq” - Prezident Gəncə səfərində mühüm açıqlamalar verdi
yazısı səh.2-də

100 ton Azərbaycan fındığı Avropadan geri qaytarıldı - ilginç səbəb
yazısı səh.12-də

Siyavuş Novruzovun saxta veteran vəsiqələrinə dair açıqlaması rezonans doğurdu
yazısı səh.6-da

“Rusiyanın tələsinə düşmək olmaz” - ekspertlərdən Qarabağ xəbərdarlığı
yazısı səh.7-də

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövcud status-kvo qəbul edilməzdir” - Amerikalı diplomat
yazısı səh.7-də

Türkiyədə erməni lobbisi güclənir-nə etməliyik?
yazısı səh.10-da

Ofşorlar əleyhinə global petisiya başlandı
yazısı səh.12-də

Vətəndaş “Atasıgorta”nı qanunsuzluqda ittiham edir
yazısı səh.13-də

“AŞ-ı maliyyələşdirməkdən imtina qərarı Türkiyə ilə Rusiyaya daha çox yaxınlaşdırır” - Elxan Şahinoğlu
yazısı səh.14-də

Xərçəngi önləyən vasitələr varmı?
yazısı səh.15-də

“Səbiq nazirin üzünə lənət oxudum, tüpürdüm, səsi çıxmadı”

ZƏRƏRÇƏKMİŞLƏR ELDAR MAHMUDOVA İSTİNTAQ İDARƏSİNDƏ ŞOK YAŞATDILAR

İllər əvvəl “mahmudovçu”lar tərəfindən günahsız tutulan şəxslər və yaxınları ikinci dəfə ifadə verməyə gələn səbiq nazirin qarşısını kəsdi; “Onun həbsini tələb edirik” ... yazısı səh.3-də

Ermənistanda tələbə qiyamı: işğalçı ölkəni qarışdıran 3 səbəb

Düşmən ölkədə orduya çağırışçı problemi kritik həddə yaxınlaşdırıb; tələbə gənclər kriminal rejim üçün “top əti” olmaq istəmir - Sərkisyan iqtidarı çıxılmazda... yazısı səh.4-də

Azay Quliyev:
“Minsk Qrupundan nəşə gözləmək indiki mərhələdə sadələşmədən başqa bir şey olmaz”
yazısı səh.6-da

Lalə Şövkət
siyasətdən niyə gedib-əsl səbəblər...
yazısı səh.10-da

Tofiq Zülfüqarov:
“5 rayonu alıb, məsələni dondurmaq Azərbaycanın keyrinə deyil”
yazısı səh.11-də

Kreml Putin-Ərdoğan görüşündə hansı mövzuların müzakirə olunacağını açıqladı

Rusiya və Türkiyə prezidentləri Vladimir Putin və Rəcəb Tayyib Ərdoğan noyabrın 13-də Soçidə görüşəcəklər.

APA-nın Moskva müxbirinin xəbərinə görə, Kremlin mətbuat xidməti iki liderin terrorçuluğa qarşı mübarizə və Suriyadakı vəziyyəti müzakirə edəcəkləri barədə məlumat yayıb.

"Noyabrın 13-də Rusiya prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Soçiyə işgüzar səfərə gələcək. Regional və beynəlxalq problemlər, o cümlədən Suriya münaqişəsinin nizamlanması və terrorçuluğa qarşı birgə mübarizə barədə fikir müba-

diləsi aparılacaq", - deyərək Kremlin mətbuat xidmətindən bildirilib. O da qeyd olunub ki, prezidentlər ikitərəfli əməkdaşlıq məsələlərini də müzakirə edəcəklər.

Azərbaycanda 574 məktəblidə onurğa sütununun əyriliyi aşkarlanıb

• cbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi (İTSDA) pilot ərazilərdə - Mingəçevir şəhərində və Yevlax rayonunda 13-26 oktyabr tarixlərində skoliozun (onurğa sütununun əyriliyi - red) profilaktikasına həsr olunmuş sağlamlıq həftələri təşkil edib.

Agentlikdən APA-ya verilən məlumata görə, məktəbyaşlı uşaqlarda onurğa sütunu əyriliklərinə daha çox rast gəlinməsi, erkən aşkarlanma zamanı profilaktik tədbirlərin daha səmərəli olduğunu nəzərə alaraq, İTSDA Yevlax rayonunda fəaliyyət göstərən 33 orta ümumtəhsil məktəbində skoliozun profilaktikasına üzrə müayinələr təşkil edib və 9228 şagird müayinələrə cəlb olunub.

Müayinələrin nəticəsində 574 məktəblidə skoliozun ilkin əlamətləri aşkarlanıb və onlar ətraflı müayinə üçün ailə və ixtisas həkimlərinə yönləndirilib.

Məktəblərdə aparılmış müayinələrlə yanaşı Yevlax rayonunda və Mingəçevir şəhərində yerləşən Ailə Sağlamlıq Mərkəzlərinə müxtəlif yaş qrupuna aid olan 291 nəfər müraciət edərək tibbi müayinələrdən keçiblər.

Ümumilikdə isə skoliozun profilaktikasına üzrə sağlamlıq həftələri çərçivəsində tibbi müayinələrdən keçənlərin sayı 9519 nəfər təşkil edib. Onlardan 32 nəfərinə rentgen müayinəsinə keçmək üçün göndəriş verilib. Rentgen müayinəyə göndərişlərin səbəbləri də müxtəlif olub: yeriyərkən bir tərəfə əyilmə, çiyinlərdə və çanaqda asimetriyalar, onurğada ağrıqlar və s.

Aparılan müayinələr zamanı bir sıra patologiyalar erkən aşkarlanıb. Müayinəyə gələnlərin 567 nəfərində skolioz, 16 nəfərində kifoz, 4 nəfərdə isə onurğa deformasiyaları tapılıb. Bundan əlavə 100 nəfərdə 1-ci dərəcəli skolioz, 79 nəfərdə isə skolioza meyillik olduğu aşkarlanıb. Digər müraciətlərdə onurğa sütunu ilə bağlı heç bir patologiya aşkarlanmayıb.

Məktəbyaşlı uşaqlarda onurğa sütunu əyriliklərinə daha çox rast gəlinməsi, erkən aşkarlanma zamanı profilaktik tədbirlərin daha səmərəli olduğunu nəzərə alaraq İTSDA Yevlax rayonunda fəaliyyət göstərən 33 orta ümumtəhsil məktəbində skoliozun profilaktikasına üzrə müayinələr təşkil edib və 9228 şagird müayinələrə cəlb olunub.

Müayinələrin nəticəsində 574 məktəblidə skoliozun ilkin əlamətləri aşkarlanıb və onlar ətraflı müayinə üçün ailə və ixtisas həkimlərinə yönləndirilib.

Aparılan müayinələr zamanı bir sıra patologiyalar erkən aşkarlanıb. Müayinəyə gələnlərin 567 nəfərində skolioz, 16 nəfərində kifoz, 4 nəfərdə isə onurğa deformasiyaları tapılıb. Bundan əlavə 100 nəfərdə 1-ci dərəcəli skolioz, 79 nəfərdə isə skolioza meyillik olduğu aşkarlanıb. Digər müraciətlərdə onurğa sütunu ilə bağlı heç bir patologiya aşkar olunmayıb.

"Gələnlə daha da uğurlu olacaq"

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Gəncə şəhərinə səfər etdi və mühüm açıqlamalar verdi

Prezident İlham Əliyev noyabrın 10-da Gəncəyə səfər edib. APA-nın məlumatına görə, əvvəlcə dövlət başçısı Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılan abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstəsi qoyub.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev prezident İlham Əliyevə abidənin ətrafında aparılan abadlıq-quruculuq işləri barədə məlumat verib.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Gəncədə görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin adını daşıyan mədəniyyət və istirahət parkının açılışında iştirak edib.

Parkda görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin abidəsi ucaldılıb.

Prezident abidənin önünə gül dəstəsi qoyub.

Daha sonra prezident İlham Əliyev Gəncədə "Grand Qafqaz" Ticarət Kompleksinin açılışında iştirak edib.

Kompleksdə ümumi ərazisi 20 hektar, tikinti sahəsi isə 83 min 500 kvadratmetr olan kompleksdə hər biri 44 min 100 kvadratmetrik "modul" tipli beş "Yaşıl market" topdansatış mərkəzi inşa edilib. Burada kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsullarının saxlanması üçün ay ərzində min ton məhsul qəbul etmə imkanına malik, ümumi sahəsi 4 min 500 kvadratmetr olan anbar tikilib, 5 min 400 kvadratmetr sahədə soyutma sistemi quraşdırılıb.

Ticarət kompleksinin istifadəyə verilməsi nəticəsində 5 min nəfər yeni iş yeri ilə təmin ediləcək.

Prezident kompleksin meyvə-tərəvəz satışı sahəsi ilə tanış olub.

Prezident həmçinin Gəncə Dövlət Filarmoniyasının, habelə 2x40 meqavat-ampere (mVA) gücündə 110/35/10 kilovoltluq (KV) "Yeni Gəncə" yarımstansiyasının açılışında da iştirak edib.

"Biz bu ili də yaxşı göstəricilərlə başa vuracağıq". "Report"un məlumatına görə, bunu Prezident İlham Əliyev Gəncə şəhəri ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşündə deyib.

"Ölkəmizin çox böyük potensialı var - ilk növbədə, insan kapitalı.

Biz vəsaiti, əsasən insan kapitalına yönəlməmişik. Əlbəttə ki, iqtisadiyyatımızın dayağı olan enerji sektorunu, qeyri-neft sektorunu, kənd təsərrüfatını, sənaye istehsalını da inkişaf etdiririk. Ona görə, bu gün dünya xəritəsinə baxanda, - əlbəttə, mən Azərbaycanı heç bir ölkə ilə müqayisə etmək istəmirəm, - istər-istəməz görürük ki, doğrudan da, Azərbaycan uğurlu, sürətli, dayanıqlı inkişaf nümunəsi göstərir. Bu, bizi çox sevindirir. Biz bu ili də yaxşı göstəricilərlə başa vuracağıq. Gələnlə daha da uğurlu olacaq. Mən bu yaxınlarda qeyd etdim ki, bizim heç bir maliyyə problemimiz yoxdur. Əgər olsaydı, biz bu günə qədər həllini tapmayan, ancaq həllini gözləyən məsələləri də həll edəcəyik, ilk növbədə, əlbəttə, iqtisadi inkişafıla bağlı məsələləri", - dövlət başçısı qeyd edib.

Məhkəmədə hakimnin halı pisləşdi, xəstəxanaya aparıldı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Şəker Məmmədovun məhkəmə prosesində səhhəti pisləşib.

APA-nın xəbərinə görə, məhkəməyə təcili tibbi yardım çağırılıb və hakim xəstəxanaya aparılıb.

Onun ürayində problem olduğu bildirilir.

Azərbaycanın "İnterpol"a verdiyi şəxs Minskə tutuldu

Azərbaycan dövlətinin "İnterpol"un qırmızı xətti ilə beynəlxalq axtarışa verdiyi 1982-ci il təvəllüdü Rüşət Səfiyarov Belarusun paytaxtı Minsk şəhərində saxlanılıb.

"Report"un əldə etdiyi məlumata görə, hazırda həmin şəxsin Azərbaycana ekstradisiyası üçün iş aparılır.

Məlumata görə, R.Səfiyarov Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 126-cı (Qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma) və 221-ci (Xuliqanlıq) maddələri ilə axtarıbda olub.

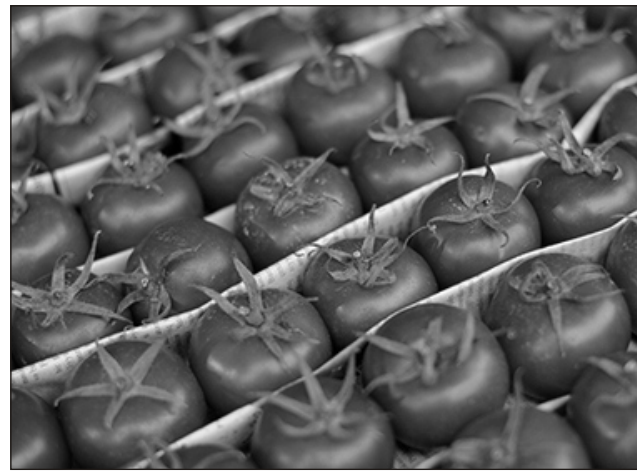
"Səudiyyə Ərəbistanına buraxılan raket İrana məxsus olub" - ABŞ generalı

Yəməndə ərazisindən Səudiyyə Ərəbistanının paytaxtı istiqamətində buraxılan balistik raket İrana məxsus olub.

APA-nın "AP" agentliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, bunu ABŞ-ın Yaxın Şərqdə hava əməliyyatlarının komandanı, general-leytenant Ceffri Harriqan bəyan edib.

"Səudiyyə Ərəbistanına buraxılan raket İrana məxsus olub. Raketdə İrana aid nişanlar aşkar edilib", deyərək C.Harriqan bildirib.

Noyabrın 4-də Səudiyyə Ərəbistanının havadan müdafiə sistemi Yəməndə buraxılan raket vurub. ABŞ prezidenti Donald Tramp insidentə görə rəsmi Tehranı ittiham edib.

Türkiyə ilk pomidor partiyasını Rusiyaya yolladı

Türkiyənin "Agrobay" şirkəti Rusiyaya pomidor id-xalına başlayıb. Trend-in məlumatına görə, bu barədə şirkətin rəhbəri bildirib. Bu, Türkiyə məhsullarına embarqonun aradan qaldırılmasından sonra Rusiyanın Türkiyədən ilk pomidor tədarüküdür.

Şirkət rəhbəri bildirib ki, artıq ötən gün pomidor yüklənmiş ilk yük maşınları Moskva və Sankt-Peterburqa yola düşüb. Onun sözlərinə görə, 2018-ci ilin may ayınadək 5 min ton pomidor Rusiyaya tədarük olunacaq.

Qeyd edək ki, Rusiya noyabrın 1-dən etibarən Türkiyə istehsalı olan pomidorların Rusiyaya tədarük edilməsinə icazə verib.

Bakı-Sumqayıt yolunda yük maşını yandı

Noyabrın 10-da axşam saatlarında Bakı-Sumqayıt yolunun "Şamaxinka" adlanan hissəsində yük avtomobili anidən yanmağa başlayıb. Muxsərat.com-un hadisə yerində olan əməkdaşının verdiyi məlumata görə, bilinməyən səbəblərdən yantü-tüləyən yük avtomobili anidən alışıb və yanmağa başlayıb. Əraziyə FHN əməkdaşları cəlb edilib, yanğın söndürülüb.

TRT jurnalistləri Myanmada həbs edildi

Myanmada aralarında "TRT World" kanalının 2 müxbiri olmaqla 4 nəfər həbs edilib. "Qaynarinfo" "Milliyet"ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Myanma polis nümayəndəsi Sann Aung məlumat verib. O, Sinqapurdan olan Lau Hon Menq və malaziyalı Mok Çoy Lin adlı "TRT World" müxbirlərinin, həmçinin Myanma vətəndaşları olan sürücü və jurnalist Aunq Nainq Soenin qeyri-qanuni "drone" istifadəsinə görə həbs edildiyini bildirib. Bu şəxslər 2 ay müddətinə azadlıqdan məhrum ediləcəklər. Onlar 16 noyabrda təkrar hakim qarşısına çıxacaqlar. Həbs edilənlərə 3 illik həbs cəzası verilib.

Məsələ ilə bağlı açıqlama verən kanal nümayəndəsi çəkilişdən əvvəl Myanma informasiya nazirliyinə bu barədə məlumat verdiyini, jurnalistlərin parlament binasını çəkmək istəyərkən həbs edildiyini bildirib.

İşğalçı Ermənistanın paytaxtı İrəvanda tələbələrini aksiyaları davam edir. Erməni gənclər 5 gündür ki, hərbi xidmətdən möhlət hüququnun məhdudlaşdırılmasını nəzərdə tutan qanun layihəsinə əleyhinə etiraz aksiyaları keçirirlər.

Musavat.com-un erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi məlumata görə, son olaraq İrəvan Dövlət Universitetinin əsas binasının qarşısında toplaşan etirazçılar dərslərdə iştirak etməkdən imtina ediblər. "Elmin İnkışafı Namına" təşəbbüs qrupunun üzvü David Petrosyan bildirib ki, etiraz edən tələbələr sayı durmadan artır: "Sıralarımızı daha da gücləndirməliyik. Parlament bu gün (dünən - red.) "Hərbi xidmət haqqında" yeni qanun layihəsinə müzakirə edəcək. Biz bu müzakirədə iştirak etməliyik" (Azvision.az).

Dünən isə tələbələr sözügedən ali təhsil ocağının bütün korpuslarından keçməklə yürüş ediblər. Onlar digər tələbələr də aksiyaya qoşulmağa çağırıblar. Artıq etiraz aksiyalarının nəticəsi olaraq, dünən onlar baş nazir Karen Karapetyan, müdafiə naziri Vigen Sarkisyan və təhsil naziri Levon Mkrtçyanla görüşüblər. Lakin Ermənistan Nazirlər Kabinetində keçirilən iki saatlıq görüş nəticəsiz qalıb. Müdafiə naziri tələbələrə aksiyaların mənasız olduğunu başa salmağa çalışıb və "hərbi xidmətə hazırlaşmağ"ı tövsiyə edib. İrəvan Dövlət Universitetinin rektorluğu isə tələbələrə auditoriyalara qayıtmağa çağırıb.

Maraqlıdır ki, prezident Serj Sarkisyanın etibarlı kadrlarından olan Vigen Sarkisyanın özü heç hərbi xidmətdə olmayıb. Səbəblə bağlı jurnalistin sualını o, cavabsız buraxıb. Ən qəribəsi də elə hərbi xidmət görməmiş müdafiə nazirinin erməni gənclərə hərbi xidmətin vacibliyini "izah etməsidir". Əlbəttə ki, bunun da tək səbəbi erməni or-

dusuna çağırış planını doldurmağın ildən-ile çətinləşməsidir. *****

Xatırladaq ki, sözügedən qanun layihəsi tələbələrini hərbi xidmətdən möhlət hüququnun ləğvini nəzərdə tutur. Tələbələr belə bir arqument irəli sürürlər ki, hərbi xidmətdən sonra ali təhsili davam etdirməyin heç bir anlamı qalmayacaq. Ancaq əsas motiv əlbəttə ki, bu deyil. Odur ki, gənclər digər həmyaşıdlarının aqibətindən nəticə çıxararaq, işğalçı ordu üçün "top əti" olmaq istəmirlər.

Qeyd edək ki, qanun layihəsi artıq ilk oxunuşda qəbul edilib. Qanun ikinci, üçüncü oxunuşda da qəbul edilib sonucda prezident Serj Sarkisyan tərəfindən imzalanarsa, o zaman şəksiz ki, Ermənistandan tələbə (gənc) axını daha da sürətlənəcək. Erməni gənclər müxtəlif yollarla ölkəni tərk edib gedəcək, ya da özlərini hərbi xidmətə "yararsız" çıxaracaqlar.

Nəzərə alsaq ki, işğalçı ölkədə korrupsiyanın səviyyəsi kifayət qədər yüksəkdir, o zaman erməni ailələr borc-xərc edib öz övladlarını ordudan yayındırmağa çalışacaqlar. Belə olan təqdirdə təbii ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin çağırışçı problemi yenə aradan qalxmayacaq. Yəni, hakim Sarkisyan rejiminin çıxılmaz durumu davam edəcək.

Bütün hallarda son baş verənlər ən əvvəl erməni toplumunda yaşanan müharibə xofunun bariz təzahürüdür. Bundan əlavə, məhz davam edən müharibə şəraitində Ermənistan getdikcə daha ağır blokada və sosial-iqtisadi duruma tuş gəlməkdə, ölkə xarici aləmdən, beynəlxalq bazarlardan, kom-

Ermənistanda tələbə qiyamı:

İşğalçı ölkəni qarışdıran 3 səbəb

Düşmən ölkədə orduya çağırışçı problemi kritik həddə yaxınlaşıb; tələbə gənclər kriminal rejim üçün "top əti" olmaq istəmirlər - Sarkisyan iqtidarı çıxılmazda...

munikasiya xətlərindən təcrid olunmaqda, iş yerləri azalmaqdadır ki, bu da ilk növbədə gənc təbəqəyə Ermənistanda yaxşı heç bir perspektiv vəd eləmir.

Nəhayət, ötən ilin ağır "aprel" sindromu və bunun ardınca daha da artan əsgər itkiləri, habelə orduda baş alıb gedən ba-

şıpozuqluq da erməni tələbələrini nəyin bahasına olursa-olsun, hərbi xidmətdən yayınmağa vadar edir. Aydındır ki, söhbət kasıb təbəqəyə aid gənclərdən gedir. Onlar isə çoxluq təşkil edir. *****

Məsələ ondadır ki, İrəvanda vaxtaşırı əsgər anaları da etiraz

aksiyaları keçirirlər. Tələbələrin tələblərini onlar da müdafiə edirlər. Bu kimi etirazların hamısının qayəsində isə sözsüz ki, işğalçı tərəfin günahı üzündən həlli uzanan Dağlıq Qarabağ konfliktli durur. Belə görünür ki, kriminal Sarkisyan rejimi iqtidarda qaldıqca problemin çözü-

mündə "işiq ucu" da görünməyəcək. Demək, əsgər, hərbiçi ölümləri də artacaq ki, azalmayacaq.

Hazırkı rejimin dayaqları isə hələ ki möhkəm təsiri bağışlayır. Tək səbəb də odur ki, Kreml Serj Sarkisyanı hələlik etimad bəsləyir və onu əvəzləməyə hazırlaşmır. Ayrı sözlə, gələn ilin aprelinde Ermənistan prezidenti üsul-idarəçilikdən parlament tipli idarəçiliyə keçsə belə, Rusiya indiki hakimiyyətlə işləməkdə maraqlıdır. Təbii ki, ona kimi Serj Sarkisyan hansısa "çp"-yə yol verib özünü "yandırmasa".

Bu mənada Sarkisyanın noyabrın 15-də Moskvağa nəzərdə tutulan səfəri çərçivəsində Rusiya lideri Vladimir Putinlə görüşü bir daha əsas məsələyə aydınlıq gətirəcək. Erməni toplumunda, ələlxüsus onun gənc təbəqəsində sülh-müharibə və perspektiv məsələləri ilə bağlı hər hansı illüziya qalmaqacaq.

Onu da əlavə edək ki, prezident Sarkisyan Moskva səfərinə müdafiə naziri Vigen Sarkisyanı da aparacaq.

□ **Siyasət şöbəsi**

"Bakı-Tiflis-Qarsın alternativi yoxdur" - Putinin açıqlamasına reaksiyalar gəldi

Deputat və sabiq nazir səbəbləri açıqladılar...

"Çindən Avropaya yeni dəmiryolunun istifadəyə verilməsi Rusiya və Qazaxıstanın sənaye və logistikasına müsbət təsir edəcək". Axar.az xəbər verir ki, bunu Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Rusiya və Qazaxıstan Regionlararası Əməkdaşlıq Forumunda çıxışı zamanı söyləyib.

"Mən Nursultan Nazarbayevin Çindən başlayaraq Avropaya gedəcək dəmiryolunun tikintisi ilə bağlı fikirlərinə qatılıram. Bu bir çox sənaye sahələrinin inkişafına səbəb olacaq", - deyərək bildirdi.

Nazarbayevin belə bir ideya irəli sürməsinə və Putinin dəstəkləməsinə bəzi media orqanları onları 30 oktyabrda istifadəyə verilən Bakı-Tiflis-Qars dəmiryoluna alternativ xətt yaratmaq planı kimi şərh ediblər. Bəs əslində belədirmi?

Deputat Zahid Oruc bildirdi ki, bəzi media orqanları xeyli vaxtdır başlanan layihənin mövcud olduğunu və bir sıra gerçəkliklər göz önünə gətirmədən bir qədər tələskən və aşırı reaksiyalar veriblər: "Buradan çıxarış edərək Qazaxıstan prezidenti cənab Nursultan Nazarbayevi

Azərbaycanın mühüm transmilli layihələri əleyhinə mövqedə günaahlandırmaq çox yanlış olar. Çin tərəfi bir neçə ildir mühüm strateji layihənin həyata keçirilməsinə başlayıb. Onu obrazlı şəkildə "bir qovşaq-bir kəmə, bir yol" layihəsi adlandıırıblar. İlkin olaraq həmin planın gerçəkləşməsi üçün də 1,6 milyard dollar vəsait ayrılıb. Onun mühüm bir hissəsi Qazaxıstana qoyulur. 300 milyon dollardan artıq hissəsi Qazaxıstan tərəfə xərclənəcək. Çin son dərəcədə çalışır ki, beynəlxalq kommunikasiya xətlərinə çıxışını gücləndirsin. Dünya daşımaçılığında özü üçün qısa yol müəyyənləşdirsin. Həm də burada effektivliyi artırсын. Çünki beynəlxalq rəqabətdə bu ölkə çox geri qalır. ABŞ və Çin arasındakı rəqabətdə baxmayaraq ki, ümumi daxili məh-

sulun artımı Çinin xeyrinə deyilib, bununla bərabər müxtəlif iqtisadi sferalarda gerilik 10 dəfələrlə ölcülür. Çin çalışır ki, ən azı, Avropa bazarlarına çıxışda ABŞ-la rəqabətdə çəkili bir səviyyəyə gəlib çıxsın. Ona görə də Bakı-Tiflis-Qars layihəsi bundan sonra da ərsəyə gələcək digər marşrut xətlərinə nə alternativdir, nə onların varlığına mane olası deyil. Əksinə, bir sıra hal-

larda köməkçi mövqedədir. Əvvəla, öndədir, çünki gerçəkliyə çevrilmiş bir layihədir. Artıq indiki reallıqda Çin Avropa məkanına 240 milyon tondan çox yük göndərir. Bu maddi ölçüdə 500 milyard dollardan artıq vəsait deməkdir. Azərbaycan isə belə global iddiada deyil. İlk dövr üçün 17 milyon ton yükün daşınacağı bəyan olunur. Bunun toplanması üçün mənbələr də

yetərinə çoxdur. Bu aralıqda əgər İran tərəfindən, xüsusilə də Hindistandan gələn yüklər də reallaşmış olsa cənab prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, burada artıq Bakı-Tiflis-Qarsla onların hər hansı bir nöqtədə birləşməsi mümkün olacaq. Gördüyünüz kimi, Qazaxıstanın baş naziri də 30 oktyabrda Bakıya BTQ-nin açılışı tədbirinə gəlmişdi və orada çıxışı zamanı qeyd etdi ki, onlar Azərbaycanın bu layihədə iştirak etməsinə böyük önəm verirlər. Onsuz da faktiki olaraq bu gün Qərblə Şərqi birləşdirmək ideyasına çoxları malikdir. Amma şimalda cənub istiqamətində işlər üçün isə qovşaq mütləq Azərbaycan olacaq. Çünki bizim coğrafi mövqeyimiz bu imkanları yaradır".

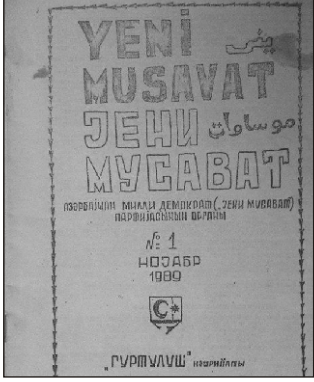
Deputatın sözlərinə görə, başqa bir mühüm məqam bundan ibarətdir ki, "Rusiya kənarında qalsın" mövqeyini qətiyyətlə Azərbaycan seçməyib. Ancaq o da reallıqdır ki, Avropa dövlətlərində bu siyasət güclü şəkildə qalmaqdadır: "Bu gün Vladimir Putin hər hansı bəyanatlar səsləndirsə də reallıq ondan ibarətdir ki, ABŞ-ın Transatlantik ticarət layihəsi Rusiyanın mövqələrinin sarsıdılması və onun bazarlardan çıxarılması strategiyasıdır. Bu planı ABŞ həyata keçirməkdədir. Ona görə də buradan dərhal nəticə çıxarmaq ki, "Bakı-Tiflis-Qars kənarında qalacaq, Çinlə Rusiya ona alternativ yaradırlar" - bu, yanlışdır. Bakı-Tiflis-Qars çox uğurla işləy-

cək. Yəni, qarşıda qoyulmuş mühüm vəzifələrə əməl olunsa, qarşıya qoyulmuş bir sıra məsələlər həll edilsin".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı professor Fikrət Yusifov isə bildirdi ki, bundan sonra Şərqlə-Qərbi birləşdirəcək heç bir yol Azərbaycan üzərindən keçərək Qərbə istiqamətlənən Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolundan qısa ola bilməz: "BTQ dəmir yolu bu istiqamətdə ən qısa və elə bu səbəbdən də iqtisadi cəhətdən ən səmərəli dəmir yoludur. Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayevin Çindən başlayaraq Avropaya gedəcək dəmir yolunun tikintisi ilə bağlı təşəbbüsü isə ilk növbədə öz ölkəsinin iqtisadi maraqlarına xidmət edir. Bu gün Çində istehsal olunan yüz milyardlarla dollar dəyərində malların qərbə çatdırılması çox uzun su yolu ilə həyata keçirilir. Bu böyük vaxt itkisi deməkdir. Vaxt itkisi isə vəsaitlərin dövriyyəsinin ləngiməsi və bu səbəbdən mənfəət itkisi deməkdir. Qazaxıstan üzərindən keçməsi nəzərdə tutulan dəmir yolu bir növ qədim İpək yolunun şimal xəttinin bərpası demək olacaq. Bu yolun Bakı-Tiflis-Qars dəmir yoluna rəqabət aparması ilk növbədə onun uzunluğu səbəbindən real deyil. Digər tərəfdən isə nə bu yol, nə BTQ dəmir yolu və ya çəkiləcək başqa bir dəmir yolu Çindən qərbə daşınacaq yüklərin öhdəsindən gələ bilməyəcək. Çinin xarici ticarət dövriyyəsi 4 trilyon ABŞ dollarına yaxındır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

1989-cu ildən bəri milyonlarla insan o 28 ili yaşayıb, acılı-şirinli, sıxıntılı, iztirablı günlər keçirib.

Amma bir var, bu 28 ili insan yaşasın, bir da var, qəzet, müəssisə.

Bir qəzetin 28 ildə yaşadığı iztirablı, sıxıntılı, əsəbi, gərgin günlərin sayı bir insanın ömrü boyu yaşadığının ən azı 28 qatı deməkdir.

Çünki qəzetin asudə günü olmur, onun hər günü gərgindir, hər saati iztirab doludur.

Müharibədə, savaşa, mübarizədə keçən 28 ilə normal həyatda keçən 28 il, hər halda eyni deyil.

Bu 28 ildə nələr var, var nələr: həbs edilən, döyülən, məhkəməyə çəkilən, söyülb təhqir olunan, cürbəcür təzyiqlərə məruz qalan əməkdaşlar, dəmir linglərlə, mismarlı taxtalarla basqın edənlərin qarşısına çıxmalar, süni yaradılmış kağız qıtlığı üzündən qəzetin nəşrinin dayanması, pulsuzluğa, imkansızlığa görə yaranan fasilələr, ölkənin ən qüdrətli şəxsləri ilə düşmən olmalar...

Əgər bir qəzet fəaliyyətə başladığı zaman yaşayacağı 28 ildə başına gələcəkləri animasiya şəklində lentə alıb təqdim edənlərsə, əmin olun ki, heç bir qəzetçi, jurnalist o riskə gedərək qəzet çıxarmaq niyyətinə düşməz.

Ancaq heç kəs öncədən başına gələnləri bilmir. "Yeni Musavat"ın qurucusu Rauf Arifoğlu da bilmirdi ki, bu 28 ildə iki dəfə həbsə düşəcək, az qala siyasi arenada boy göstərən hər kəslə dartsacaq, bir çoxuyla düşmən olacaq, qəzetini yaşatmaq üçün nə qədər əzab-əziyyət çəkəcək.

Nə yazıq ki, bu ölkənin də qədəri-qisməti belədir. Bursı Belçika, Hollandiya, Danimarka deyil ki, istedadın, komandan və pulun varsa, sərbəst şəkildə yaradıcı müəssisə təsis edib biznesə başlayasan.

Burada qəzet buraxmaq demək, okean dalğalarının qonuna atılmaq deməkdir. Əynində xilasedici jilet də yoxdur və sən təlatümlü okeanın içində-sən. Batmaq təhlükəsi realdır. Saman çöpü nə qəzetçini, nə də qəzetin özünü xilas etmir. Bəzən ilana sarılırsan.

Bu 28 ildə batıb gedən yüzlərlə qəzeti xilas edənlər varmı? Olmadı. Okean sakit olanda onlar yaxşı üzürdülər. Amma nəhəng dalğalar, bəzən isə siyasət dünyasında baş verən zəlzələnin yaratdığı sunamilər onları batdırdı.

20 il öncənin adlı-sanlı, ilk onluğa, iyirmiliyə düşən qəzetlərinə bu gün ortada (köşklərdə) neçəsi var? İki cüt bir tək qala, ya qalmaya.

Onlar dirənə bilmədilər, çabalamağı yarıda kəsdilər və batdılar.

Bu yerdə 35-ci ABŞ prezidenti Con Kennedinin II Dünya müharibəsi dönmündə İngiltərədə səfir olan atası Cozef Patrik Kennedi ilə İngiltərənin baş nazir

28 illik çabalama

Geriyə dönüb baxanda arxada qalmış 28 il görürsən. Dildə deyəndə nə var ki - 28 il...

Uinston Çörçillin arasında olan bir tarixi söhbəti xatırlamaq lazım gəlir. Kennedi Çörçilldən soruşur ki, vəziyyət son dərəcə ümitsiz-

dir, nə etmək olar. Çörçill ona belə bir pırıca danışır: "İki qurbağa gəlir. Kennedi Çörçilldən soruşur ki, vəziyyət son dərəcə ümitsiz-

şaldır, gedir bidonun dibinə. O biri isə səhərə qədər çabalayır, batmaq istəmir. Səhərə yaxın yorulur, heyi kəsildə hiss edir ki, batmır. Niyə? Çünki gecə boyunca çalxalanan süddə yağ əmələ gəlib və qurbağa onun üstündədir". Çörçill bu pırıcanı danışmaqdan sonra səfir Kennediyə deyir ki, Cozef, bax, mən o ikinci qurbağayam, sona qədər çabalayacağam.

"Yeni Musavat" da bu 28 ildə məhz o ikinci qurbağa kimi çabalayıb. Hələ çabalamaqla qalmayıb, ilanlara yem olmaq təhlükəsindən də sovuşub.

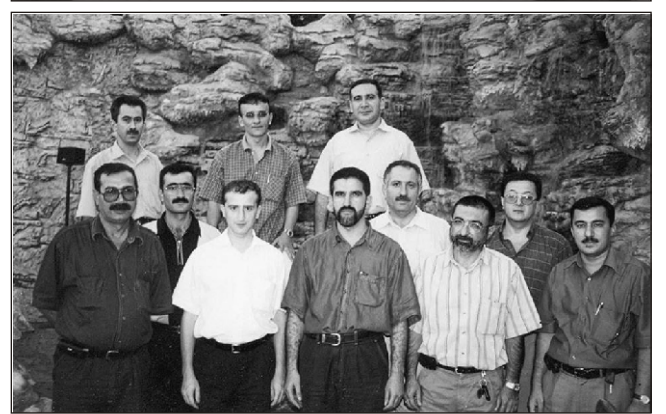
Bu gün qəzetin ünvanına səslənən tənqidlər də var. Təbii ki, tənqidlərin bir hissəsi haqlıdır, ancaq haqsız tənqidlər də mövcuddur. Bir çox oxucular "Yeni Musavat"ın partiya qəzeti, ən yaxşı halda müxalifət düşərgəsinin tribunası olaraq qalmasını istəyirdilər.

Mümkün olmadı. O halda bu qəzet mövcud olmayacaqdı.

Ən qərribəsi odur ki, vaxtilə "Yeni Musavat"ı partiya qəzeti olmaqda suçlayanların bir çoxu indi başqa dil danışirlər, qəzeti müxalifətçilik kursundan sapmaqda günahlandırirlər.

Hər kəs ölkədəki realıqları bilir. Bunu bilə-bilə bir yaradıcı kollektivdən permanent fədakarlıq, mətbu kamikadzelik, ölümünü gözə alıb döyüşən qladicatorluq (bu xüsusda əvvəllər ayrıca yazılar yazmışıq) tələb etmək insafsızlıqdır.

Bu il yay təttilində Kobuletdə bir qrup azərbaycanlı ilə birlikdə idik. 2-3 gündən sonra onlar qəzetçi olduğumu bildilər. Biri köhnə oxucumuz idi, rayon yerində ya vergidə, ya da sosial müdafiə şöbəsində çalışırdı. 30-32 yaşlı olan bu gənc bir qədər müxalif fikirləri idi, qəzetimizdən xeyli giley-güzar elədi, "əvvəlki kimi" olmadığını dedi. O sözünü bitirəndə soruşdum ki, o, öz müxalif fikirlərini rayonun ortasında yox, öz iş yerində, müdirinin yanında deyə bilermi? Gənc səmimiyyətlə "yox" dedi. Soruşdum: "Niyə?" Cavab verdi: "Məni ən azı işdən çıxararlar. Başma oyun açarlar.

Qardaşımın kiçik biznesi var, onu bağlayarlar və s". Dedim, eloğlu, bəs bizi ana doğmayıb, bizim qardaşımız yoxdurmu, sən iş yerində pıçılı ilə deyə bilmədiyini biz qışqıra-qışqıra bütün ölkəyə desək, bizə nə edərler, bir halda ki, realıq bilirsən. Adam ayağa durdu, əlimi sıxdı, "düzdür" dedi.

"Yeni Musavat" 15 il "əvvəlki kimi" deyil, düz deyirlər. Amma indi 15 il əvvəlki zaman deyil axı. Dövrən, situasiya, konyuktura, həyat, çox şey dəyişib. Vəziyyət budur, biz sadəcə gələcəkdə hər şeyin daha yaxşı olması ümidiylə çabalayırıq.
□ Xalid KAZIMLI

“Minsk Qrupundan nəşə gözləmək indiki mərhələdə sadələşmədən başqa bir şey olmaz”

Azay Quliyev: “Həll yollarının tapılması üçün ən effektiv görüş formatı hazırkı şəraitdə dövlət başçılarının “3+2” formatı ola bilər”

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsi ABŞ Prezidenti Donald Trampın, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun gündəliyində olmalıdır. Bunu Trend-ə Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev deyib.

A.Quliyev bildirib ki, ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyəti ilə bağlı Azərbaycan tərəfi dəfələrlə açıqlama verib və öz narazılığını ifadə edib: “Azərbaycanın millət vəkili kimi deyə bilərim ki, Minsk qrupuna və ona rəhbərlik edənlərə Azərbaycan cəmiyyətində inam yoxdur. Artıq heç kim bu görüşlərin, xüsusilə Ermənistanın imitasiya siyasətinin davam etdiyi vaxtda nəşə bir nəticə verəcəyini düşünmür. Ona görə də Minsk qrupundan nəşə gözləmək indiki mərhələdə sadələşmədən başqa bir şey olmaz, şəxsən mən heç nə gözləmirəm”.

Onun sözlərinə görə, münaqişənin sülh yolu ilə həllinə ümid o zaman artar ki, məsələ həmsədr ölkələrin rəhbərlərinin gündəliyində olsun və onlar bu problemin ədalətli həllində şəxsən maraqlı olsunlar, Ermənistanı işğalçılıq siyasətindən çəkəndirmək və danışıqlar masasında konstruktiv mövqe sərgiləməsi üçün ona təsir imkanlarından istifadə etsinlər: “Ancaq təəssüf ki, bu gün bu maraq hiss olunmur. Əksinə, hər üç həmsədr ölkə tərəfindən işğalçını stimullaşdıran addımların şahidi oluruq. Məhz bundan ruhlanan Ermənistan danışıqlar prosesində qeyri-adekvat davranır və beynəlxalq hüququ kobud şəkildə pozmağa cürət edir.

Ona görə də hesab edirəm ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli ABŞ Prezidenti Donald Trampın, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun gündəliyində olmalıdır. Yəni hər üç prezidentin əlaqələndirilmiş və vahid yanaşması olmasa, Minsk qrupunun fəaliyyəti və vasitəçilik missiyası heç bir əhəmiyyət kəsb etməyəcək. Bu gün Azərbaycan ictimaiyyətinin gözləntisi odur ki, hər üç ölkənin Prezidenti həm 1992, həm 1994, həm də 1995-ci illərdə və sonrakı illərdə ATƏT-in sammitində dövlət başçılarının qəbul etdiyi qərarların icrası ilə bağlı konkret addımlar atsınlar”.

A.Quliyev bildirib ki, Minsk qrupunun həmsədri olan hər üç ölkə BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvüdür: “Onlar ən azından özlərinin BMT Təhlükəsizlik Şurasında qəbul etdikləri qətnamələrə və qərarlara hörmət etməli, icrası məcburi olan bu sənədlərə Ermənistanın etinasız yanaşmasına göz yummamalıdır. Hələ mən iqtisadi sanksiyayı və ya hərbi müdaxiləni demirəm, ən azından, beynəlxalq hüququn tələbi olaraq Ermənistanı qarşı siyasi sanksiyaya tərtib etməlidirlər”.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti onu da əlavə edib ki, məsələnin hərtərəfli müzakirəsi və münaqişənin beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş sənədlər və prinsiplər əsasında həlli yollarının tapılması üçün ən effektiv görüş formatı hazırkı şəraitdə dövlət başçılarının “3+2” formatı ola bilər: “Həmsədr ölkələrdə siyasi iradə və istək olsa, 2018-ci ilin birinci yarısında ABŞ, Rusiya, Fransa, Azərbaycan və Ermənistan dövlət başçılarının zirvə toplantısını təşkil etmək və həll prosesində ciddi dönüşə nail olmaq olar. Təkrar edirəm, əgər həmsədr ölkələr münaqişənin həllində maraqlıdırlarsa Əks təqdirdə, hələ bundan sonra Minsk qrupunun çoxlu sayda uğursuz diplomatlarının təqaüdə çıxmasının və regiona nəticəsiz səfərlərinin şahidi olacağıq”.

Qeyd edək ki, ATƏT-in Daimi Şurasının 1163-cü iclası zamanı Azərbaycan nümayəndə heyəti bəyanat verib. Bəyanatda Azərbaycanın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrindən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə danışıqların fəallaşmasına məqsədi ilə əməli addımların atılmasını gözlədiyini qeyd olunub.

□ Musavat.com

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, YAP icra katibinin müavini Siyavuş Novruzovun “Yeni Müsavat”a verdiyi müsahibədə səsləndirdiyi bəzi fikirlər rezonans doğurub.

Deputatların maaşlarının artırılması ilə bağlı gündəmə gələn YAP funksioneri fikirlərinə aydınlıq gətirmək üçün qəzetimizə açıqlamasında Azərbaycanda 90 min nəfərin cibində müharibə veteranı vəsiqəsi gəzdirdiyini bildirib.

Onun fikirləri birmənalı qarşılanmamaqla yanaşı, saxta müharibə veteranı statusu qazananların məsələsini bir daha gündəmə gətirib.

Deputatın müzakirələrə səbəb olan açıqlamasını təqdim edirik: “Azərbaycanda müharibə veteranlarının sayı 90 minə çatıb. 90 min iki ordu deməkdir. O boyda Əfqanıstanda qulluq edən sovet ordusunun tərkibində 45 min hərbiçi var idi. Amma bizdə 90 min veteran var, guya Qarabağ müharibəsində iştirak edib. O vaxt batalyondan böyük ordu forması yox idi. Ancaq kim oradan keçibse, adını yazdırıb. Beləcə, haqqı olanın da haqqı itib”.

Əslində S.Novruzov fikirlərində bəzi həqiqətləri dilə gətirib. Ölkəmizdə 90 min müharibə veteranı statusu qazananların buna necə nail olması suallar doğurur.

“Qarabağ Qaziləri” İctimai Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Rey Kərimoğlu dedi ki, Azərbaycanda rəsmən 49 minə yaxın müharibə veteranı var. Bura əsasən Müdafiə, Daxili İşlər və Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (DTX) tərkibində olan döyüşçülər daxildir: “Digər tərəfdən əgər müharibə veteranlarının sayı şişirdilibse, bunun günahı o zamankı müharibə batalyonlarında deyil, aidiyyəti strukturların daxilində olan komissiyalardadır. Məhz onların rüşvət-xorluğu, yaratdıqları korrupsiya hallarına görə mövcud vəziyyət yaranıb. Bəli, mən də razıyam, müharibə veteranlarının sayında şişirdilmə var. Dəfələrlə bununla bağlı müraciətlər etmişik. Hətta cənab nazirimiz Zakir Həsənov Müdafiə Nazirliyinə rəhbərlik etməyə başlayanda ona açıq məktub yazmışam.

O məktub bu dəqiqə də saytlarda var. Orada da veteranların vəsiqələrini ala bilməmələrini yazmışam. Həqiqi veteranlar kənar qalıb, dələduzlar, yaramazlar pul verərək, arayıb alıb müharibə veteranı statusu gəzdirirlər. Bu da yenə deyil-

bilməyəm. Bilmərəm ki, sovet qoşunlarından orada nə qədər iştirak edib. 49 min müharibə veteranının içərisində bir neçə mini şişirdilmə ola bilər. Onun hamısı haqqında da eyni sözü demək olmaz. Lap beş mini şişirdilmə ola bilər, amma

nəzərdə tutulan güzəştlər ləğv ediləndə müavinət təyin edildi. Görüşdə bunun artırılmasının vacibliyi də önə çəkildi. Siyavuş müəllim çox güman ki, bu insanalara dəstək naminə bu fikirləri deyib, lakin rəsmi rəqəm 90 min deyil. Görünür ona

Siyavuş Novruzovun saxta veteran vəsiqələrinə dair açıqlaması rezonans doğurdu

Rey Kərimoğlu: “Eləsi var ki, telefon və ya işıq dirəyi basdırıb, cibində veteran vəsiqəsi gəzdirir”

kimse rəqəmləri bu şəkildə verib. Bunu aidiyyəti qurumlardan da öyrənə bilərsiniz”.

R.Kərimoğlu döyüşlərdə az insanın iştirakından da söz açdı: “Ümumiyyətlə, Qarabağ döyüşlərində açıq hərbi əməliyyatlarda iştirak edən insan az olub. Amma cəbhəyə ezamiyyətə gədən, birbaşa əməliyyatda iştirak etməyən xeyli insana da veteran statusu verilib. Məsələn, ezamiyyətə olan polisler olub ki, cəbhə xəttindən 30-40 kilometr aralıda pasport rejimini yoxlayıb. Və ya Bakıdan və digər rayonlardan göndərilən ərzaq yardım maşınlarını müşayiət edənlər. Bu gün onlar da veterandır. Bəli, Qarabağ döyüşündə polislərimizin xüsusi xidməti olub. Döyüşüblər, şəhid olublar, Qarabağ əlili olanları var. Amma ezamiyyətə gedib, cəbhə xəttindən 40 kilometr kənarında xidmət keçənlərlə onlar arasında fərq qoyulmalıdır. Biri gedib Ağdamın həmin vaxt heç mərmii üzü görməyən ərəzində telefon və ya işıq dirəyi basdırıb. O da indi cibində veteran vəsiqəsi gəzdirir. Axı o, döyüş görməyib! Bu məsələlər ciddi şəkildə araşdırılmalıdır, bir təsnifatı olmalıdır. Döyüşən və arxa cəbhədə xidmət edənlər bilinsin”.

□ Cavansir ABBASLI

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlunun Türkiyə və Rusiya liderlərinin növbəti görüşü ərafında prezident Vladimir Putinin Dağlıq Qarabağ ətrafında 5 rayonun qaytarılması qarşılığında Bakıya qarşı 3 şərtinin olduğu barədə açıqlaması 5 rayon məsələsinin yenidən müzakirələrə çıxarılmasına səbəb olub.

Hüquqşünaslıq professoru, hüquq elmləri doktoru İlham Rəhimov musavat.com-a müsahibəsində 5 rayon məsələsi ilə bağlı maraqlı açıqlamalar verib. Professorun deyib ki, əgər müzakirə etdiyimiz şərtlər işğal altındaki 5 rayon qarşılığında yerinə yetirilsə, ondan sonra yaranmış situasiyanın necə olacağını indidən göz önünə gətirmək lazımdır: “O zaman mənə deyir, azad edilən bu 5 rayon nə verəcək bizə? Yalnız bu rayonların yerli əhalisinin öz tarixi-qanuni ərazilərinə qayıtmaq imkanı. O zaman illərdir niyə müharibə aparırıq? Bütövlükdə Qarabağın statusunun tanınması uğrunda! Lap 5 rayonu qaytardıq. Ondan sonra proseslər necə cərəyan edəcək? Lap sülhməramlı qüvvələr də bölgəyə daxil oldu. Orada onlar nə qədər qalacaq? Heç kimə məlum deyil. Lakin 5 rayonun qaytarılması xüsusunda münaqişənin sonrakı taleyini tamamilə təxmin etmək olar: bunun ardınca bütün dünya fikirləşəcək ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi artıq yoluna qoyulub, daha o, mövcud deyil və daha heç kim onunla məşğul olmayacaq. Hərda bu məsələni qaldırırsaq, bizə yalnız belə deyəcəklər: sizə deyərsən axı, işğal altındaki ərazilərinizi qaytarınlar. Bu isə Dağlıq Qarabağdakı ermənilərə imkan verəcək ki, məsələni nə qədər özlərinə sərf edir uzatsınlar - 10 il, 15 il, daha çox. O vaxta qədər ki, hamı onu unudacaq. Və de-fakto hamı əvvəlki vəziyyətdə qalacaq. Bizə bu lazımdır?”

İ.Rəhimovun fikrincə, az ehtimaldır ki, Türkiyə və Rusiya prezidentləri arasında Dağlıq Qarabağ mövzusunun müzakirəsi zamanı Putin sözügedən şərtləri qoysun: “Bu, realıqdan çox uzaqdır. İlk növbədə ona görə ki, Putin kimi çox yüksək səviyyəli bir siyasətçi indiyədək heç kimə, xüsusən də Dağlıq Qarabağla bağlı heç bir şərt qoymayıb. Mən şübhə edərim ki, onun Qarabağ probleminin həlli qarşılığında hansısa şərti olsun. Putinin şəxsinde Rusiyanın birçə şərti var: siz özünü öz aranızda anlaşırsınız,

“Rusiyanın tələsinə düşmək olmaz”

ekspertlərdən Qarabağ xəbərdarlığı

Onlar Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayonun birinci mərhələdə qaytarılması üzərində təkid edilməsini vacib sayırlar

özünü məsələni həll edin, biz, yəni Rusiya isə qəbul edilən anlaşmanın qarantı olacağıq”.

Politoloq Qabil Hüseyinli də hesab edir ki, 5 rayon məsələsi problem haqqında yanlış yozumlara gətirib çıxara bilər. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan ilkin mərhələdə 5 yox, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayonun azad olunması məsələsində təkid etməlidir: “Kəlbəcər və Laçınını ikinci mərhələyə saxlanması Azərbaycanın maraqlarına tamamilə ziddir və münaqişənin həll edilməməsi deməkdir. Azərbaycan əslində 5 rayonun qaytarılması məsələsinə müxtəlif dövrlərdə razılıq verməyib. Azərbaycan dəfələrlə vurğulayıb ki, birinci mərhələdə Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayon geri qaytarılmalıdır. Bölgəyə sülhməramlı qüvvələr yerləşdiriləcəyi halda isə bu qüvvələr neytral qüvvələrdən təşkil olunmalıdır. Azərbaycan Avrasiya İttifaqına daxil olmağı saxlayır, lakin onu da Dağlıq Qarabağ probleminin həllindən sonraya saxlayır. Yeni problem həll edilməmiş

Azərbaycan bu quruma qoşularsa, dövlətimizin imici haqqında o qədər də müsbət olmayan təsəvvürlər yarada bilər. Kənardan hansı dövlətin nə şərt irəli sürməsindən asılı olmayaraq Azərbaycan bir müstəqil dövlət kimi bəy-nəlxalq hüquq, BMT-nin 4 qətnaməsinə və özünün Konstitusiyasına əsaslanaraq davranmalıdır. Bu gün Qərb, ABŞ 5 rayon məsələsi yox, 7 rayonun qaytarılması məsələsindən danışıq. ATƏT-in özü də Dağlıq Qarabağın hüddurlarından kənardakı 7 rayonun dərhal təmizlənməsini və işğal faktının aradan qaldırılmasını qoyur. Əlbəttə, onlar işğal faktı deyərək Dağlıq Qarabağı nəzərə alırlar. Dağlıq Qarabağ keçici status verilməsi məsələsi həqiqətən də təhlükəlidir və Dağlıq Qarabağın müstəqilliyinə apara bilər. Odur ki, 7 rayonun deyil, 5 rayonun birinci mərhələdə qaytarılması məsələsinə birmənalı olaraq yox deyilməlidir. İki rayonun ikinci mərhələ adı ilə saxlanıb bundan Azərbaycana təzyiqlə aləti kimi istifadə edil-

məsinə imkan verilməməlidir. Biz bu qədər dözmüşük bir qədər dözməliyik. Çünki dünyada, regionda çox ciddi proseslər gedir, Azərbaycan iqtisadi cəhətdən möhkəmlənir, dünyaya çıxışı genişlənir, siyasi çəkisi artır. Gedən bu və digər proseslər çox şeylərə təsir edəcək. Ona görə də 5 rayon məsələsinə o qədər uymaq lazım deyil”.

Politoloq Şahin Cəfəri də bildirib ki, ümumilikdə hər kəs “5 rayon” söhbətini yığırdırmalıdır. “Bu münaqişə Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir. Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların hamısı geri verilməlidir. Hazırda sülh danışıqlarının təməlini təşkil edən Madrid prinsipləri və həmsədr ölkə prezidentlərinin birgə bəyanatlarında da -baxmayaraq ki, orada bizim əleyhimizə təhlükəli müddəalar var - Dağlıq Qarabağ ətrafındakı bütün rayonların Azərbaycana qaytarılmasından söhbət gedir. “5 rayon” məsələsinə Ermənistan və Rusiya ortaya atıb. Biz isə anladığımızdan və mahiyyətinə varamadan bu tələyə düşmüşük”, - deyir o qeyd edib.

□ Etibar SEYİDAĞA

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövcud status-kvo qəbul edilməzdir” - Amerikalı diplomat

“ABŞ Ermənistan və Azərbaycan prezidentlərinin oktyabrın 16-da Cenevrə görüşündən sonra verilən birgə bəyanatı alqışlayır”.

APA-nın xəbərinə görə, bunu ABŞ-in ATƏT-dəki missiyasının müvəqqəti işlər vəkili Harri Kamian ATƏT Daimi Şurasında ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin iştirakı ilə keçirilmiş iclasda deyib.

O bildirib ki, bu sammit

tərəflərin münaqişənin sülh yolu ilə həlli ilə bağlı danışıqlar aparmağa yenidən hazır olduğuna dair vacib siqnalıdır: “Biz şadıq ki, dövlət başçıları təmas xəttində gərginliyi azaltmaq üçün təcili tədbirlər görməyə razılışıblar. Tərəfləri bu müsbət impuls üzərində danışıqlar aparmağa və qarşılıqlı ittihamlardan çəkinməyə təşviq edirik”.

H.Kamian qeyd edib ki, ABŞ tərəfləri 2016-cı ilin may və iyun aylarında Vyana və

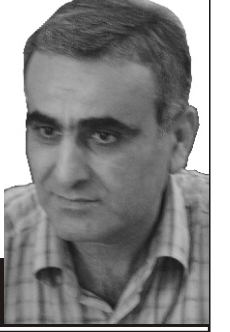
Sankt-Peterburqda keçirilmiş zirvə görüşlərində razılaşdırılmış tədbirləri həyata keçirməyə çağırır. ABŞ həmçinin tərəfləri ATƏT-in insidentlərinin araşdırılması mexanizminin yaradılması təklifi üzərində işləməyə dəvət edir.

Diplomat əlavə edib ki, ABŞ ermənilər və azərbaycanlılar arasında dialoq genişləndirilməsini və etimad tədbirlərinin həyata keçirilməsini dəstəkləyir: “Dialoqa qatılanlar geri qayıdanda ölkələrində təzyiqlə üzləşmək

qorxusu olmadan addımlar atmalıdır”.

H.Kamian sonda əlavə edib ki, ABŞ bu münaqişənin çox uzanması barədə tərəflərin məsuliyyətini bölüşür və inanır ki, status-kvo qəbul edilməzdir: “Eyni zamanda, hamımız bu fikirdəyik ki, bu münaqişənin hərbi yolla həlli mümkün deyil. ABŞ ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi münaqişənin Helsinki Yekun Aktında əksini tapan ərazi bütövlüyü, öz müqəddəratını təyin etmə və bərabər hüquqların təmin olunması prinsipləri nəzərə alınaraq sülh yolu ilə həlli üçün tərəflərlə işləməyə hazırdır”.

Rus tələsindəki “pendir” - 5 rayon...

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Ərdəğan Putinlə növbəti görüşü hazırlayır. Türkiyə lideri görüşdə Qarabağ məsələsinə də toxunacağını deyib və belə bir ifadə işlədib ki, “əgər Putin həqiqətən Qarabağ problemi ilə məşğul olsa, o zaman problem asanca çözümlər”. Biz də şübhə eləmirik və illərdir bunu deyirik.

Ancaq çifayda? SSRİ-nin hüquqi varisi olan Rusiya da SSRİ-nin miras qoyduğu süni Qarabağ ixtilafının həllində maraqlı görünür. Əsas səbəbi desək, “Amerika” açmırıq: Moskva hələ problemdən dolayı güddüyü hədəflərə tam çatmayıb.

Hədəflər sırasında Azərbaycanı öz orbitində saxlamaq, Qarabağ konfliktini sayəsində silah biznesindən yaxşı paralar qazanmaq, NATO-nu, ABŞ-ı strateji əhəmiyyətli həmsərhəd bir ölkəyə - Azərbaycana buraxmamaq da var. Çünki Rusiya Güney Qafqazı özünün “arxa bağçası” sayır və Avrasiya layihələri hesabına bu bağçaya “legitimlik” statusu qazandırmaq istəyir.

Ancaq Moskva onu da anlayır ki, münaqişənin həllini sonsuzadək uzatmaq mümkün deyil. O üzəndən ara-sıra bizi şirnikləndirmək üçün 2, 3, 5 rayon söhbətləri ortaya atılır. Razılıq verəcəyimiz təqdirdə bunu boynumuza böyük bir minnət kimi qoymaq istəyirlər. Lakin nəyin qarşılığında? Əsas sual budur.

Son olaraq 5 rayon söhbəti dövrüyyəyə buraxılıb. Kremlin ideoloqu, avrasiyaçı Aleksandr Duqin Minval.az-a müsahibəsində bundan ağır dolusu danışaraq, 5 rayonun qaytarılmasını bizdən ötrü az qala, milsiz uğur, problemin kardinal həllinə yaxınlaşma kimi qələmə verməyə çalışıb. Ancaq bizə 5 rayon yox, işğal altındaki ərazilərimizin hamısı, bütöv lazımdır.

Əgər 5 rayonun azad edilməsi ilə: 1. Qarabağ probleminin həlli daha uzaq perspektivə atılacaqsa; 2. Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibinə qayıtması daha da qəlizləşəcək və BMT-nin 4 məlum qətnaməsi qüvvədən düşəcək; 3. Rusiya ölkəmizdə öz hərbi mövcudluğunu bərpa edəcək; 4. Azərbaycanın yerdə qalan ərazilərini silah gücünə azad etməyə hüququ əlindən həmişəlik alınacaqsa, o zaman bizə 5 rayonun bu cür təhvil-təslimi əsla lazım deyil!

Fəqət, erməni kökənli Sergey Lavrovun adına bağlanan “Lavrov planı”ndan göründüyü kimi, Kremlin əsas hədəfi məhz budur: konfliktin həllində guya ciddi dönüş yaranır, lakin o, artıq qeyri-müəyyən müddətə Moskvanın inhisarında qalır, üstəlik, Azərbaycanın hərbi yola əl atması kimi müstəsna hüququ əldən çıxır və bütün bunlar azmış kimi, Azərbaycanda rus hərbi kontingenti peyda olur - Azərbaycanın öz xahişi ilə!

Rusiya üçün ideal variant deyilmi?

Müxtəsəri, 5, hətta 7 rayonun bizə minnətli qayıdışı əvəzində Qarabağı həmişəlik itirəcəyiksə, belə “yaxşılığı” dərhal geri çevirməliyik. Çünki bu, öz torpaqlarımızı öz torpaqlarımıza dəyişməkdən savayı bir şey deyil. Yeni əslində bir rus tələsi, 5 rayon da həmin tələdə “havayı pendir”dir ki var. Duqinin sözlərindən də zətan, bu anlaşılır ki, əsas 5 rayondur, “bunu götürüb bayram edin”, konflikt sonra da həllini tapa bilər.

Bizə belə “həll”, daha doğrusu, həll adı ilə problemin çözümünün daha da qəlizlə salınması gerek deyil. Zira, əsas olan boşaldılacaq rayonların sayı yox, məsələyə hansı prinsiplərlə yanaşmadır. Əgər bu prinsiplər və ya bizə bəh-bəhlə təqdim olunan həll modelləri ərazi bütövlüyümüzü şübhə altına alacaqsa, Dağlıq Qarabağı bizdən daha da uzaqlaşdıracaqsa, onda neçə rayonun qayıtmasının nə anlamı var?

Diqqətli olaq və tələdəki “pendir” əl uzatmayaq.

Günler öncə 66 yaş tamam olan keçmiş dövlət katibi, Azərbaycan Liberal Partiyasının sədri Lalə Şövkət Hacıyeva yenidən mətbuatın gündəminə gəlib. Son 12 ildən etibarən siyasi arenadan addım-addım geri çəkilən xanım artıq siyasətin dəhlizlərində belə gözəndən itib...

Doğum günündə isə yenidən Lalə Şövkətin nə üçün bu addımı atdığı müzakirə edilir. Hər zaman olduğu kimi, yenə də bu istiqamətdəki fikirlər birmənalı deyil. Çoxları düşünür ki, sabiq dövlət katibi 12 il öncə artıq Azərbaycanda müxalifətin bir daha dirçələ bilməyəcəyini anlayaraq, siyasətdən gedib. Bir qisim də var ki, tamam fərqli düşünür, onlar hesab edirlər ki, müxalifətdaxili intriqalar Lalə xanımı bir növ siyasətdən bezdirib və o uzaqlaşmağa üstünlük verib.

İstənilən halda dövlət katibi vəzifəsindən könüllü gedən, Azərbaycanın BMT-dəki daimi nümayəndəliyindən imtina edən, 2003-cü ilin prezident seçkilərindən təbətəna iştirak edərək, əsas namizədlərdən sayılan, bundan iki il sonra deputat mandatından imtina etmiş bir liderin siyasətdə görünməməsi demokratik düşürgə üçün böyük itkidir.

2005-ci ildə "Azadlıq" blokunda ALP sədri ilə müttəfiq olan VHP sədri Əli Əliyev yəne də L.Şövkətin siyasətdə qaldığını düşünür: "Ad günü ilə bağlı təbrik mətnində Lalə xanımın siyasətdən getmədiyini, ALP-nin lideri qaldığını birmənalı demişdim. Ümumiyyətcə o çapda olan, özünü bitirməyən heç bir şəxsi siyasətdən kənar saymaq olmaz. Lalə Şövkət siyasətdən getməyib, sadəcə fəaliyyətini zəiflədib. Fikrimcə, onun belə qərar verməsinin müəyyən səbəbləri vardır. O barədə də demişdim. Bugünkü mübarizə şərtləri sivil siyasi mübarizə şərtləri deyil. Mövcud siyasi davranış tərzini olum-ölüm müstəvisində həll edilir. Görünür, belə vəziyyətdə Lalə xanımın fəal mübarizəni mümkün gördü, potensialını qorumaq üçün yavaşdı. Bəlkə də haqlıdır. Baş verən siyasi proseslərdə Lalə Şövkətin üzərinə "yüklənməyin" əleyhinəyəm. Fəal olan kişi siyasətçilər, içi özüm qarışıq nəyə nail ola bildik ki, biz onun intensiv olmayan fəaliyyətindən nəyisə ummaq? Əgər bir xanım gündəlik operativ müdaxiləsi ilə ölkəni dəyişə biləcəkdise, onda yerdə qalan bizlər nəyə lazımıq? Dediklərimin fəvqündə Lalə xanımın yaxşı bir aforizmini xatırladım: "Siyasətdə qadın, kişi olmur, "Kişi" və "nakişi" olur". Əlbəttə ki, Lalə Şövkətin bəzən operativ reaksiyasına ehtiyac olur. Söz yox ki, onun aktiv mövqeyi siyasi peyzaja rəng qata bilər. Lakin bugünkü şərtlərdə bu müdaxiləni həlledici görmürəm. Yarımdiktatura şəraitində miqyasından asılı olmayaraq, heç bir siyasətçi təbətəna vəziyyəti dəyişə bilməz. Bunu Lalə xanım da bilməmiş deyil. Əgər o duysaydı ki, müdaxiləsi, yaxud fəallığı nəyisə müsbətə xalq üçün dəyişə bilər, onun ortada olacağına əminəm. Mənə görə ölkədəki acınacaqlı durum ayrı-ayrı fərdlərin fəal olub-olmamasından asılı deyil. Durum çoxcəhətli səbəblər məcmundan ibarətdir. Bunların içində subyektiv amil olmamış deyil. La-

kin bunu Lalə xanımın aid etməyə çalışdığından danışıq, yaxud tapşırıq alaraq "müdrük"vari şəkildə siyasi hadisələrə qiymət verməsi nümunələrinə aiddir. Cəmiyyətin passivləşməsində xüsusən rol oynamış bəzi ünsürlərin belə davranması heç bir halda Lalə xanımın ünvanına bilməz. Lalə Şövkət siyasətini, reyting və nüfuzunu qorumaşılardandır. Biz VIP olaraq

Lalə Şövkət siyasətdən niyə gedib-əsl səbəblər...

Əli Əliyev: "Bir xanım ölkəni dəyişə biləcəkdise, onda bizlər nəyə lazımıq?"

2005-2012-ci illər arası ALP ilə müttəfiq münasibətlərində olmuşuq. "Azadlıq" siyasi bloku rəsmən 2006-cı ilin yanvarından 2010-cu ilin iyununa qədər fəaliyyət göstərmiş. Sonra biz iki partiya daha 2 il birgə fəaliyyət göstərmişik. Bu günə qədər də münasibətlərimiz xoş və etimadlıdır. Bunları sadalamaqda məqsədim 2005-ci il 26 noyabr təbiriylə "uğursuzluğundan" sonra heç kəs qınına çəkilməyib, o cümlədən Lalə xanım başda olmaqla ALP az qala 5 il müddətində iqtidarın ən ciddi rəqibi "Azadlıq" siyasi blokunun mərkəzi fiqurlarından olub. Sonrakı 2 il müddətində də kifayət qədər fəal və prinsipial olub, ALP. Sonrakı dövrdə mən ALP-nin Milli Şuraya qoşulmasını yanlış saymışam. Çünki açıq Kreml layihəsində ALP-nin olmasını istəmədim. Sonradan haqlı olduğumu onlar da MŞ-dan gedişləri ilə təsdiq etdilər".

Ə.Əliyev son dövrlərdə keçmiş müttəfiq ilə görüşmədiyini də qeyd etdi: "Lalə xanım bir qədər şəhərdən kənarda yaşadığından təmaslarımız olmur. Amma telefon danışıqlarımız olur. Lalə Şövkət bir qədər qapalı adamdır. Bu da onun üslubudur, hörmətlə yanaşmaq lazımdır. Düşünürəm ki, Lalə Şövkəti bu nəsil fəal siyasətdə yenidən görərik. Ola da bilsin növbəti seçkilərə qatılınsın. İstərdim. Mənə gəldikdə, namizədiyim bu ilin iyununda partiya tərəfindən irəli sürülüb. Bu bir növ geri dönməz prosesdir. Namizədiyim olacaq. Başqa tərəfdir ki, gələcəkdə prosesə qatılan tərəflərin koordinasiyası mümkün ola bilər. Mən Lalə Şövkəti rəqib görmürəm, bizim çox yüksək tərəfdaş münasibətlərimiz vardır. İnşallah da rəqib olmağıq. Bizim hər ikimizin rəqibi digər, iqtidar düşürgəsindədir. Bizim hər ikimiz onlara rəqibik".

□ C.ABBASLI

Türkiyədə erməni lobbisi güclənir-nə etməliyik?

Arzuman Abdulkərimov: "Təəssüf ki, Türkiyə ilə işləyən cəmiyyətlərimiz çox azdır"

Qardaş Türkiyədə erməni lobbisinin fəaliyyəti hər zaman Azərbaycan tərəfini ciddi narahat edir. Rəsmi Bakının qardaş dövlət sandığı bir ölkədə ermənilərin lobbifəaliyyətlərini genişləndirmələrinin qarşısını almaq üçün nələr etməli olduğu barədə müxtəlif fikirlər səslənir.

Erməni lobbisinin güclü olduğu xristian dövlətləri var ki, bunu haradasa başa düşmək çətin deyil. Çünki ən azından dinləri birdir, ortada xristian təəssübkeşliyi var.

Bəs dini, dili bir olan, yalnız ləhcə fərqləri olan, qardaş ölkə sayılan bir dövlətdə erməni lobbisi nə üçün bu qədər güclüdür?

Bu sual hər kəsi düşündürür. Burada Azərbaycan tərəfini də, Türkiyəni də günahkar sayanlar dolayısı ilə yanbayırıdır. Azərbaycan telekanallarının qardaş ölkədə kifayət qədər nüfuzlu olmaması, Azərbaycan dilində mətbu orqanların fəaliyyət göstərməsinin təsirlərinin olduğu göz önündədir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda qardaş ölkənin türkçesini başa düşməyən yoxdur, amma orada dilimizi çətinliklə başa düşürlər. Bütün bu problemlərin aradan qaldırılmasının daim vacibliyi vurğulanır.

Bu ilin sentyabrında Türkiyə vətəndaşları Ufuk Uras, Əli Bayramoğlu, Səid Çəkinoğlu və Erol Katırçıoğlunun işğal

edilmiş Azərbaycan ərazilərinə səfər etmələrini də qeyd etdiyimiz problemlərin üstünə əlavə etmək olar. Yeni Türkiyədə tək erməni lobbisi güclü deyil, eyni zamanda bu lobbinin təsiri altına düşən türk vətəndaşlar da var.

"Hilal" İctimai Birliyinin sədri Arzuman Abdulkərimov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bəzi məsələlərdə özümü arxayınçılıq hiss edirik: "Bu gün Türkiyədən qardaş ölkə kimi istəklərimiz, umacaqlarımız çoxdur, buna da haqqımız var. Amma müşahidə etsəniz görürsünüz ki, son vaxtlar Türkiyədə erməni diasporu daha çox güclənib. Türkiyədən dörd vətəndaşın Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfəri var, bundan əlavə, türk yazarın "Qarabağ"ın şüarı ilə bağlı replikası oldu. Bu məsələlər son günlər daha da aktuallaşdı. Bu da onu göstərir ki, bizi öz içərimizdən, küreyimizdən öz xəncərimizlə vurmaq istəyən erməni lobbisi çox aktivdir. Onlar yorulmaz və davamlı bir siyasət aparırlar. Biz yaxınlarda bir neçə QHT ola-

raq, Qarabağa qanunsuz səfər edən türk vətəndaşları barədə bəyanat qəbul etdik. Yaxın vaxtlarda bu cür tədbirlərimizi davam etdirəcəyik. Çalışmalıyıq ki, türk cəmiyyətini daha çox maarifləndirək. Biz bir millət, iki dövlət olsaq da, hər bir millətin öz düşüncələri olur. Azərbaycan diasporu, ictimai şəxslər olaraq, Türkiyə deyib orada rahatlaşmağımız düzgün deyil. Biz yenə də təbliğatımızı, fəaliyyətimizi Türkiyədə artırmalıyıq. Türkiyə qardaş ölkədir, türkdür deyib arxayınlaşmaq olmaz, hər bir dövlətin də öz maraqları var. Unutmaq ki, Türkiyə bu tipli məsələlərdə daim beynəlxalq aləmin

qınaq obyektinə tuş gəlir. Biz Türkiyədə daha çox çalışıb, təbliğat aparıb ictimaiyyət nümayəndələrinin ölkəmizə gəlişlərinə nail olmalıyıq. Biz Türkiyədə getdiyimiz zaman şahidi olurduq ki, orada biz düşündüyümüz qədər heç də bizi tanımırlar. Bizim Gürcüstan, Rusiya, Avropa ölkələrində bu məsələləri qaldırmağımız çətinidir. Amma Türkiyədə bu məsələləri qaldırmağımız bir qədər asandır. Çünki İslam faktoru var, həm də eyni dildə danışıq. Hər şeyi Türkiyənin boynuna atmaq olmaz. Biz nə edirik? Hansı tərəfdən tədbirlərimizi artırırıq? Bu suallar üzərində düşünmək lazımdır.

Yaxın vaxtlar biz öz dedə-baba yurdlarına yaxınlarının məzarlarını ziyarətə getdikləri üçün girov tutulan və qondarma respublikanın məhkəməsinin qərarı ilə mühakimə edilən Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevlə bağlı ciddi kampaniyaya başlayacağıq. Açıqı, bu tədbiri Türkiyədə də etməyi düşünürük. Amma orada da etmək vacibdir. Biz düşünürük ki, bu tədbiri Rusiya və Avropa ölkələrində edək, yeni Türkiyəni üçüncü plana keçiririk. Buna səbəb də Türkiyəni özümüzlük saymağımızdır. Əsas səbəb məhz bu düşüncəmizdir".

"Hilal" sədri dilimizin Türkiyədə daha asan başa düşülməməsinin də ciddi problem olduğunu söylədi: "Biz Anadolu türkçəsində danışıqda bəzən çətinlik də çəkmirik. Amma onlar bizim ölkəyə gələndə dilimizdə danışıq bilmirlər və sonda Anadolu türkçəsində danışıqda davam edirlər. Bu arxayınçılıq tək bizdə deyil, Türkiyədə də var, eləcə də, Qazaxistan, Özbəkistan kimi digər türk dövlətlərində də var. Bu arxayınçılıqlar bizim qəlbimizdə olduğu üçün təbliğatımızı nəinki artırırıq, əksinə, getdikcə azaldırıq. Sizin qaldırduğunuz məsələni heyecan

təbili kimi dəyərləndirərdim. Türkiyə ilə düşünürəm ki, viza məsələsi aradan qaldırılmalıdır. Biz rahat gedib gəlməliyik. Gürcüstan vətəndaşları Türkiyəyə adı bir şəxsiyyət vəsiqəsi ilə gedə bilərlər. Amma Türkiyə tərəfi bura gələndə mütləq viza almağıdır. Bu problemi aradan qaldırmalıyıq. Gediş-gəlişin rahat olması üçün bütün maneələri qısa zamanda aradan qaldırmaq çox vacibdir. Bundan əlavə, telekanallarımız Türkiyədə baxımlı olmaları lazımdır. Verilişlərimiz, filmlərimiz o həddə çatmalıdır ki, türk cəmiyyəti üçün də maraqlı olsun. Qardaş ölkədə dilimizdə saytlar da yaratmaq olar. Telekanallarımıza Türkiyədə orada yaşayan azərbaycanlılar baxırlar. Burada ictimaiyyət nümayəndələrinin də rolu olmalıdır. Biz türk cəmiyyətinə göstərməliyik ki, biz buyuq, siz bizimlə daha yaxın olmalısınız. Təəssüf ki, Türkiyə ilə işləyən cəmiyyətlərimiz çox azdır, əksinə Avropa ilə işləyən cəmiyyətlərimizin sayı çoxdur. Qara dəniz boyu Gürcüstan sərhədinə baxsanız görürsünüz ki, orada yaşayan türklər az qala gürcü dilində danışıqda başlayırlar. Gürcülər də həmçinin, türk dilində danışıq bacarırlar. Amma bəzən Azərbaycan və Türkiyə türkü bir-birini anlamağa çətinlik çəkir".

□ CAVANŞİR

"İstisna etməm ki, Moskva görüşündə Dağlıq Qarabağ məsələsi gündəmdə olacaq. Amma müzakirə mövzusu ilə bağlı detallı nə isə demək mümkün deyil". Səbiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov bu fikirləri Türkiyə və Rusiya prezidentləri Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Vladimir Putin arasında Rusiya paytaxtında keçiriləcək görüş barədə "Yeni Müsavat"a danışarkən belə dedi.

Qeyd edək ki, prezidentlərin görüşü noyabrın 13-də baş tutacaq. Türkiyə prezidenti Azərbaycan səfərini başa vurub geri dönməyə ölkəsinin jurnalistlərinə açıqlamasında Putinlə görüşəcəyini və bu görüşdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsini də müzakirə edəcəyini söyləmişdi. Onun "Türkiyə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli üçün Azərbaycanla həmrəy hərəkət etməkdə davam edəcək. Mən bu haqda Rusiya prezidenti Putinlə ya gələm, ya da o biri həftə keçirəcəyimiz görüşdə də danışacam. Onun münasibəti çox əhəmiyyətlidir. Əgər Putin həqiqətən bu məsələyə fokuslanacaqsa, problem asan həll ediləcək" - sözləri nəhayət ki, Qarabağla bağlı irəliyə doğru addımların atılacağına ümidlər yaradıb.

Xüsusilə də bölgənin iki böyük dövlətin münasibətlərinin normallaşdığı dövrdə Qarabağla bağlı müzakirələrin aparılmasının Azərbaycanın faydasına ola biləcəyi ehtimalı var. Hətta Rusiyanın Azərbaycanın 5 rayonunu azad etmək üçün Ermənistanla təzyiqlə qarşılaşmağa ehtimalı da səslənir. Bəzi ekspertlər istənilən halda Ərdoğanın Moskvaya əliboş getməyəcəyini, Qarabağla bağlı hansısa vacib detalların müzakirə olunacağını deyir.

T.Zülfüqarov isə hesab edir ki, İrəvan indiki halda cəsarətsizlik nümayiş etdirir: "Hər halda Sərkisyan kompromisdən danışsa da, ehtiyatlıdır. O istəyir biz tərəfdən buna qarşı fikirlər səslənsin. Nəyə görə? Çünki o, başa düşür ki, kompromis yolu ilə irəli gətirsə, gələm ilin aprel ayında parlamentdə baş nazir seçildəndə çoxlu qazanmayacaq və Rusiyanın ayrı bir fiquru ortaya çıxacaq - indiki baş nazir. O da başa düşür ki, oyun bununla nəticələnə bilər. İndi ermənilərin əsas məqsədi bundan ibarətdir: guya ki, onlar kompromisə gedir, amma Azərbaycan buna "yox" deyir. Ona görə də mən hesab edirəm biz indiki mərhələdə deməliyə ki, yox, bu, alınan şey deyil. Yeni oyun bir az mürəkkəb oyundur. "Yox" desən də bir şey alınır, "hə" desən də, təbii ki, heç nə alınmayacaq. Biz 5 dəfə də "hə" desək, ermənilər bir qarış

"Rusiya üçün fərq eləmir, 5, ya 7 rayon qayıdacaq"

Tofiq Zülfüqarov: "5 rayonu alıb, məsələni dondurmaq Azərbaycanın xeyrinə deyil"

torpağı da azad edən deyil. Ona görə bizim "yox" deməyimiz formal bir şeydir".

Səbiq nazirin sözlərinə görə, məntiq onu deyir ki, indiki gündəmdə "Lavrov planı" var: "Aprel ayında tərəflərə təklif olunub, ancaq tərəflər indiyə qədər ona konkret fikir bildirməyib. Bu baxımdan Türkiyənin təşəbbüsü "Lavrov planı" ətrafında ola bilər. Ancaq görək "Lavrov planı"na görə 5, ya 7 rayon ermənilər tərəfindən azad olunacaqsa, bu, Azərbaycanla nə verəcək? Prosesin davamı üçün hansı qarantilər mövcuddur?

Çünki 2-3 rayon qaytarmaqla proses dayanmasın, irəli getsin. Ancaq əgər bu, baş versə, ermənilər artıq o səviyyədə siyasi, hərbi təminatları alacaqlar ki, onların prosesin davamına heç bir marağı olmayacaq. Ona görə də bu təklif çox diqqətlə analiz olunmalıdır. Misal üçün sülhməramlıların tərkibi və ya əməliyyatların hansı mexanizmlər çərçivəsində həyata keçiriləcəyi dəqiq-

lənəməlidir. İkinci məsələ ondan ibarətdir ki, sülh prosesində tutacaq ki, 5 rayon ilk mərhələdə azad olundu. Bu halda ermənilər hansı siyasi təminat alacaqlar ki, sonra onlar bu prosesə imtina etməsinlər? Birmənalı elan etsələr ki, biz Ermənistanla birləşirik, o halda sülhməramlı qüvvələr harda olacaq?"

dan ibarətdir. İndiki beynəlxalq vəziyyətdə müharibənin alovlanması Rusiyanın xeyrinə deyil. Kreml istəmir ki, bölgədə yeni müharibə başlasın və Rusiya orada iştirak etsin. Ermənistan gəldikdə, təbii ki, o, öz təhlükəsizliyini yalnız Rusiyanın iştirakı ilə təmin edə bilər. Bu baxımdan Rusiya və Ermənistanın maraqları heç də üst-üstə

İrəvan üçün yeganə çıxış yolu-son şans

İşğalçı ölkə destruktiv fəaliyyətdən əl çəkib həm özünü xilas edə bilər, həm də bölgəni böyük müharibə təhlükəsindən qoruyar "Azərbaycanla Ermənistan arasında iqtisadi əlaqələrin bərpası yalnız Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü həllinə start verildikdən sonra mümkündür. Əgər Ermənistan işğaldan vaz keçərsə, ortaq layihələrin həyata keçirilməsi reallaşar".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin və Qərb Universitetinin Təbiiq Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bunu Ermənistanın Azərbaycanın aparıcı rolu və iştirakı əsasında reallaşmış regional layihələrdə Ermənistanın iştirakının mümkün olub-olmaması ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi.

Qeyd edək ki, son vaxtlar işğalçı ölkədə İrəvanın bölgədəki iri layihələrdən kənar qalmasından dolayı ciddi təşviş yaranıb. Üstəlik, İran və Ermənistanı birləşdirən magistral və dəmir yolu layihələrinin də normal hala gətirilməsi istiqamətində addımların artması üçün maliyyənin mövcud olmaması erməniləri alternativlər axtarmağa vadar edib. Xüsusilə də Ermənistanın sığındığı Rusiyanın Azərbaycanla birgə nəhəng layihələrin reallaşması prosesində rol alması, həmçinin Bakı-Tiflis-Qarsa şimal qonşumuzun da qoşulması perspektivi İrəvanı çıxılmazda qoyub. Bu səbəbdən ermənilər Gürcüstanla separat danışıqlara gedib Bakı-Tiflis-Qarsa layihəsinə qoşulmaqla ümid edirlər. Hətta çox uzağa gedərək Azərbaycanla Ermənistan arasında birbaşa iqtisadi əlaqələrin bərpasının mümkün olacağına sadələhvcəsinə ünananlar da tapılır.

Ancaq politoloq E.Şahinoğlu fərqli fikirdədir: "Birincisi, münaqişə başlayandan sonra dondurulan dəmiryolu işə düşsə bilər. Ermənistanın buna həyati ehtiyacı var. Çünki Abxaziya münaqişəsinə görə Rusiya-Gürcüstan dəmiryolu bağlıdır və nə zaman açılacağı bəlli deyil. Ermənistan bir neçə dəfə buna cəhd etsə də, bu alınmır. Çünki Rusiya Abxaziyanın "müstəqilliyini" tanıyıb və Tiflisə diplomatik münasibətləri dondurub".

E.Şahinoğlunun fikrincə, demək, bu halda Ermənistan üçün yeganə şans Azərbaycana torpaq iddiasından əl çəkməkdir ki, Rusiya ilə Azərbaycan üzərindən dəmiryolunu işə düşməsindən istifadə edə bilsin: "İkincisi, Ermənistan Azərbaycan ərazi iddiasından əl çəkəcəyi halda regional layihələrə qoşula bilər. Məsələn, Ermənistanın işə düşən Bakı-Tbilisi-Qarsa və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinə qoşulması imkanı mümkündür. Bu halda Ermənistanın həmin xətlərə qısa məsafəli dəmiryolları çəkəcək. Üçüncüsü, münaqişənin həlli halında Ermənistanın Azərbaycan və Türkiyə ilə birbaşa əlaqələri bərpa olunacaq ki, bu iqtisadi əlaqələrin bərpasını da reallığa çevrilə bilər".

Ancaq ekspert deyir ki, bütün bunlar ehtimallardır: "Birinci növbədə Ermənistan Azərbaycana qarşı ərazi iddiasından əl çəkməlidir. Əslində böyük sülh birinci növbədə Ermənistanla Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilərə lazımdır. Çünki Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlamaq onlara rahat həyat vəd etmir".

Demək, İrəvan üçün sonuncu şansıdır. Bu, həm də unikal şansıdır. İşğalçı ölkə destruktiv fəaliyyətdən əl çəkməklə, danışıqlarda konstruktiv mövqə sərgiləyib torpaqların azadlığını özündə əks etdirən sülh sazişinə imza atmaqla həm özünü xilas edə bilər, həm də bölgəni böyük müharibə təhlükəsindən qoruyar. Hər kəs bilir ki, növbəti müharibə başlasa, bu, dəhşətlərə səbəb olacaq, Ermənistanın varlığı isə sual altına düşəcək.

Bu baxımdan Ermənistanın başqa hamı maraqlıdır ki, irəliyə doğru addım atılsın. Rusiya üçün fərq eləmir, 5, ya 7 rayon qayıdacaq. Bunun əleyhinə çıxan Ermənistanın elitasıdır. Rusiya maraqlıdır ki, bölgədə daha sabit səxem yaransın ki, müharibə təhlükəsi uzaqlaşsın. Ruslar başa düşür ki, gec, ya tez Azərbaycan xarici dairelərdən ciddi dəstək alandan sonra torpaqlarını azad etmək üçün hücum keçə və nəticədə Rusiyanın orbitindən tam şəkildə çıxarılacaq".

T.Zülfüqarov Qarabağ məsələsinin Ankara-Moskva danışıqlarının predmetinə çevrilməsini ciddi məsələ sayır: "Çox yaxşı ki, Türkiyə-Rusiya əməkdaşlığının, gələcək strateji portnyorluğun şərtlərindən biri Dağlıq Qarabağ mövzusuudur. Bu mərhələdə müzakirələr hansısa nəticə verəcək, ya verməyəcək demək çətindir. Amma həmişə Türkiyənin səsləndirdiyi şərtlərdən biri Dağlıq Qarabağ olacaq. Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrində bu, böyük siyasi addımdır. Ermənilər buna görə narahatdır".

Son iki ay ərzində Azərbaycandan Avropa Birliyinə ixrac olunan 100 ton fındıq ləpəsi geri qaytarılıb. Azərbaycan fındığının 20 tonluq ilk hissəsi (1 TIR) sentyabrın 13-də Polşadan, 20 tonu oktyabrın 4-də, 20 tonu oktyabrın 23-də, daha 20 tonu isə oktyabrın 30-da İtaliyadan geri qaytarılıb. Fındıq ixracatı ilə məşğul Azərbaycan iş adamları hesab edirlər ki, İtaliya gömrüyündə ölkəmizdən gedən məhsula qarşı qərəzli münasibət geri qaytarmada rol oynayır. Bundan əlavə, ixracatçıların bildirdiyinə görə, İtaliya gömrüyündən geri qaytarılan məhsulda Avropa Birliyi üzrə müəyyən olunmuş normalardan yüksək həddə aflotoksin adlı maddə aşkarlanıb.

Aflotoksin nədir?

Aflotoksin - kif göbələklərinin ifraz etdiyi toksin - zəhərli maddədir. Ona ən çox fındıq, qoz, yer fındığı və digər ləpəli bitkilərdə, həmçinin qarğıdalı, buğda və sairə rast gəlinən bu maddə dünyada xərçəng xəstəliyinin əsas "yaradıcı"larından biri hesab olunur. Bu xüsusiyyətinə görə Avropa Birliyi onun ayrı-ayrı məhsullarda yon verilən həddini getdikcə azaldır.

Aflotoksin əsasən həddindən artıq isti və ya rütubətli yerlərdə saxlanan məhsullarda meydana gəlir.

Azərbaycan Fındıq İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının rəhbəri İsmayıl Orucovun dediyinə görə, ixrac olunan məhsulların Avropa Birliyi ölkələrindən geri qaytarılması halları həmişə olur: "Burada qorxulu nəse yoxdur. Hər ölkənin öz normativi var. Biri qəbul olunan digərində olunmur. Yaxud birinin qəbul etmədiyini digəri qəbul edir. Bu baxımdan, məhsulun geri qaytarılması böyük problem deyil."

İ.Orucov bildirir ki, aflotoksinin yol verilən həddi ilə bağlı Rusiyada normativlər Avropa Birliyindən daha yumşaqdır: "Qaytarılan məhsulu qovuraraq Rusiyaya ixrac etmək mümkündür. Bilirsiniz, aflotoksinlə bağlı analiz həm də bir növ bəxt məsələsidir. Yeni neçə milyon ləpədən birində bu maddə normadan çox ola və analize məhz həmin ləpə

götürülə bilər. Həmin ləpə 20-22 tonluq bir maşının taleyini həll edir. Burada iş adamlarını günahlandırmaq mümkün deyil ki, keyfiyyətsiz mal aparıb. Heç kəs istəməz ki, 15-20 min dollar çəkib göndərdiyi mal geri qaytarsın. Ona görə də hamı işini ehtiyatlı tutur."

İtaliya gömrüyü Azərbaycan məhsuluna qərəzli yanaşır?

Azərbaycan iş adamları bildirirlər ki, sentyabrın əvvəlindən başlanan ixrac mövsümündə Almaniya daha çox məhsul göndərilib, lakin İtaliya ilə eyni standartlarla işləyən bu ölkədən hər hansı narazılıq qeydə alınmayıb. Buna görə ixracatçılar italyan gömrükçülərini qərəzlilikdə suçlayırlar.

Assosiasiya rəhbərinin sözlərinə görə, ötən il İtaliyaya 5 min ton fındıq satılıb və hər hansı problem müşahidə olunmayıb. O, İtaliya gömrüyündə Azərbaycan məhsuluna münasibətdə qərəzli yanaşmanın olmasını istisna etmir: "Ötən il böyük həcmdə Gürcüstan fındığı geri qaytarılıb. Hətta türk fındığı da qaytarılır. Dediğiniz məsələyə gəlincə, biz son illərdə dünya bazarlarında yer tutmağa başlamışıq, böyük uğurlar əldə edirik. Bu isə rəqəbat yaradır. Bu baxımdan, müəyyən problemlərin yaranması təbii. Bazarda digər oyunçuların müəyyən fəaliyyətləri ola bilər. Hətta hesab edirəm ki, bundan sonra daha böyük çətinliklərimiz ola bilər və biz bunlara

100 ton Azərbaycan fındığı Avropadan geri qaytarıldı - səbəb

Aflotoksin bəhanəsi, yoxsa İtaliya gömrüyünün qərəzi?..

hazır olmalıyıq. Öz işimizi təkmilləşdirməliyik. Bizim iş adamlarımız lazımdır ki, mali göndərəndə onun üstündə gedən olsun, prosedurlara nəzarət olunsun. Bir qədər şirindil, ünsiyyətçil olmaq lazımdır. Şirkət tanıyıram ki, İtaliyada təhsil alan tələbələr işə götürüb, onlar burdan gedən mala nəzarət edirlər, lazım gələndə təkrar yoxlanmanın aparılmasına nail olurlar."

Onu da qeyd edək ki, ölkəmizdə fındıq aflotoksin analizi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarət Xidməti tərəfindən və Dövlət Gömrük Komitəsinə məxsus laboratoriyada həyata keçirilir. Malları qaytarılan ixracatçılar məhsulun hər iki laboratoriyada analiz edildiyini və standartlara uyğun olduğunu,

buna uyğun sənəd verildiyini deyirlər. Bu halda İtaliyadakı analizdə fərqli nəticə necə çıxıb?

Dövlət Fitosanitar Nəzarət Xidmətinin Respublika Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzinin rəisi əvəzi Fuad Ağayevin bununla bağlı sorğumuza verdiyi cavaba görə, İtaliya və Azərbaycan şirkətləri arasında bağlanmış müqavilələrə əsasən, 2017-ci ilin 10 ayı ərzində Azərbaycandan İtaliyaya 315 nəqliyyat vasitəsi ilə 7318 ton fındıq məhsulu göndərilib. İtaliya tərəfinin ixracatçı şirkətlərə 10-16 və 24 oktyabr tarixlərində ünvanladığı məktublarda məhsulların keyfiyyətinin müqaviləyə uyğun olmadığı bildirilib: "Nəzərinizə çatdırmaq ki, Azərbaycan tərəfinə ünvan-

lanmış məktublarda heç birində aflotoksinlərin miqdarının normadan artıq olduğu barədə məlumat olmamış, sənədlərdə yalnız fındıq məhsullarının keyfiyyət göstəricilərinin Avropa standartlarına uyğun olmadığı və məhsulun kalibrinin aşağı olduğu bildirilib. Belə ki, onların iddiasına görə, sentyabrın 29-da göndərilən 13-15 kalibrli məhsulun miqdarının müqavilədə 3 faiz nəzərdə tutulduğu halda, bu göstəricinin 15 faizə yaxın olduğu və buna görə geri qaytarıldığı bildirilib.

Qeyd edək ki, ixracatçı şirkətlər tərəfindən göndərilən fındıq məhsullarından götürülmüş nümunələr ixrac olunmamışdan əvvəl Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarət Xidmətinin Respublika Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzində yoxlanılıb və aflotoksinlərin miqdarının yol verilən miqdarda olduğu müəyyən edilib."

Onu da qeyd edək ki, son aylarda bir neçə dəfə İtaliyadan Azərbaycana gətirilən bəzək kollarında zərərvericilərin aşkarlanması və onların məhv edilməsi faktı qeydə alınıb. Azərbaycan fındığının geri qaytarılması bu faktlara görə baş verə bilərmi? F.Ağayev deyir ki, bu ehtimalı real saymırlar: "Problemin bu səbəbdən baş verdiyini düşünmürük. Bu, daha çox ixracatçı şirkətlə idxalçı şirkət arasında bağlanmış müqavilənin tələblərinə uyğun fəaliyyətin olmasından irəli gəlir. İxrac olunan fındıq məhsulunun Avropa bazarında qiymətinin aşağı salınması faktı da istisna deyil."

Geri qaytarılan məhsul daxili bazara çıxsa bilərmi?

Geri qaytarılan məhsulun qovrulmadan daxili bazara çıxarılması mümkündürmü? İ.Orucov bunu mümkün saymır: "Daxildə istehlak elə böyük deyil axı. Ölkəmizdə ildə cəmi min ton fındıq istehlak olunur, bu il istehsal 60 min tondan yuxarıdır. Artıq daxili bazar dolub. Qayıdan məhsulu realizə etmək aylarla vaxt tələb edər, bu qədər gözləmək isə sahibkara sərf etməz, onu zərərləndirər."

F.Ağayev isə bildirir ki, geri qaytarılan məhsul ölkəyə daxil olan kimi analiz ediləcək: "İstənilən halda, geri qaytarılma qərarı alınmış nəqliyyat vasitələrindən nümunələr götürülərək Dövlət Fitosanitar Nəzarət Xidmətinin Respublika Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzində təkrar yoxlanılacaq və ictimaiyyətə nəticələr barədə müvafiq məlumatlar verilecək, həmçinin İtaliya tərəfi ilə bu məsələlər ətrafında müzakirə ediləcəkdir."

□ **Dünya SAKIT**

Ofşorlar əleyhinə global petisiya başlandı

Böyük Britaniyanın sabiq baş naziri "cənnət vadiləri"ne qarşı kampaniyaya start verdi

Ofşor ərazilərdəki vergi rejimlərinin dünya iqtisadiyyatındakı nəhəng payını göstərən "Cənnət sənədləri" beynəlxalq səviyyədə bu "vergi oazisləri"ne qarşı mübarizə çağırışlarını aktivləşdirib. Belə ki, Böyük Britaniyanın sabiq baş naziri Qordon Braunun çağırışı ilə bütün dünyada ofşorların qanundankənar elan edilməsi üçün petisiya başlandı.

Q.Braunun petisiya ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanlanan çağırışında bildirilir ki, hələ 2009-cu ildə - global maliyyə böhranı baş verən zaman "Böyük iyirmilik" London-da və Pittsburqda toplaşanda ofşorların dünya iqtisadiyyatına yaratdığı təhlükə geniş müzakirə olunub: "O zaman Bö-

yük Britaniyanın baş naziri olaraq mən dünya ofşor sistemini aradan qaldırılmasına çalışdım. Lakin mətbuata sızan "Cənnət sənədləri" göstərir ki, trilyonlarla vəsaitlər dünya iqtisadiyyatının "kölgəli" yerlərində vergidən yayınırırlar. İnsanların səhiyyə, təhsil, cəmiyyətin ən həssas təbəqələrinin

saxlanması üçün ödəniş etdiyi bir vaxtda varlıqların kənarında qalması müasir dünyanın ən böyük ədalətsizliklərindən biridir."

Britaniyanın sabiq baş naziri daha sonra hazırda ofşorların fəaliyyətini qanundankənar elan edərək, vergidən yayınanlarla bağlı sərt cəzaların tətbiq olunması üçün şans yarandığını qeyd edir. Onun fikrincə, bu işi dünyanın ən böyük iqtisadiyyatlarına malik dövlətlərin -

"Böyük iyirmilik" üzvlərinin rəhbərləri reallaşdırma bilərlər. Q.Braun bəyan edir ki, "Böyük iyirmilik"ə rəhbərlik edən Argentina prezidenti Maurisiya Makruya ünvanlanan petisiya lazım olan 1 milyon səs toplayarsa, onu şəxsən ünvanına çatdıracaq: "Böyük iyirmilik" üzvləri bu problemin həllinə görə məsuliyyət daşıyırlar və onlarda ofşor zonalarını öz qaydalarını dəyişməyə məcbur etmək istiqamətində açıq irəliləyiş hiss olunur. "Cənnət sənədləri" bizə qəti uğur qazanmağımız üçün şans verib. Bu skandal qarşımızda dayanan ən böyük problemlərdən birini həll etmək imkanı vardır. Gəlin onu əldən verməyək".

M.Makru və "Böyük iyirmilik" in bütün liderlərinə ünvanlanan petisiyada qeyd olunur ki, cəmi 8 nəfərin dün-

Gordon Braun

yadada var-dövlətin yarısına sahib olması global qeyri-bərabərliyin ən dəhşətli göstəricisidir: "Trilyon dollarla vəsaitin ofşorlarda gizlədilməsinə şərait yaradan vergi sığınacaqları bu qeyri-bərabərliyin daha da dərinləşməsinə gətirib çıxarırlar. Nəticədə varlıqlar daha da varlanır, qalan insanlar isə ödəniş etməyə məcbur olurlar."

Səkkiz il əvvəl "Böyük iyirmilik" sammitində belə ərazilərin ləğvi ilə bağlı razılaşma əldə olunmuşdu. Bu razılaşmanın həyata keçirilməsi vaxtı gəlib çatıb. Biz sizləri ofşorla-

rın bağlanması və onlardan bəhrələnlərin məsuliyyətə cəlb olunması üçün təcili addımlar atmağa çağırıraq.

Heç kimə cəmiyyətin inkişafı üçün vergilərin ödənməsi məsuliyyətindən yayınmaq imkanı verilməməlidir. Buna nail olmağa Siz cavabdehsiniz. Dünya vətəndaşları olaraq, biz hərəkətə keçilməsinə tələb edirik."

Qeyd edək ki, petisiya 44 milyon üzvü olan avaaaz.org vasitəsilə yayılıb. İki gün ərzində ona qoşulanların sayı 500 min nəfəri keçib.

□ **DÜNYA**

Gədəbəydə sahibkarın obyektinin qapısını tikirlər

Ölkə rəhbərliyi respublikada iqtisadiyyatın dirçəldilməsi üçün planlı tədbirlər həyata keçirdiyi bir vaxtda Gədəbəy rayonunda sahibkarın obyektinin qapısını tikirlər. Rayon sakini Fəxrəddin Fərəməz oğlu Bağirov məsələ ilə bağlı bir çox dövlət qurumlarına, ölkə rəhbərliyinə KİV-ə müraciət edib.

Müraciətdə deyilir: "Hörmətli cənab prezident, hörmətli Mehriban xanım, artıq 6 ilə yaxın bir müddətdir rayon icra hakimiyyətinin başçısı Ramiz Yediyarovun qanunsuz əməlləri ilə üz-üzə qalmışam. Yediyarov icra başçısı təyin olunan ay mənə məxsus olan obyektin girişini kərpic divarla hördürdü və üzərinə plakat ya-

şırdı. Sonra sizin sözləriniz yazılmış bu plakata gecə ilə oğurladı, şaxtılı havada obyektin qarşısına ağac əkdirdi. Ekologiya nazirinin rayona gəlişi ərəfəsində

rəsmi müraciətimə cavab yazdı ki, divarı guya mən hördürmüşəm. Bildirirəm ki, bu həqiqət deyil. Foto şəkillərdən də görüldüyü kimi bu divarın mənim obyektinə düşən günəş şüasının qarşısını kəsməkdən və H.Əliyev prospektinin görünüşünü pozmaqdan başqa heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Mən bir neçə gün bundan əvvəl obyektimə işiç

düşməsi üçün həmin divarın bir hissəsini sökdüm. Yediyarov isə bu gün yenidən həmin yöndəmsiz divarın tikilməsinə göstəriş verib və həmin divar yenidən hördülür. Sizdən xahiş edirəm, Yediyarov tərəfindən mənim şəxsi mülkiyyətimə qanunsuz müdaxilənin qarşısını alınması üçün müvafiq orqanlara göstəriş verəsiniz. Ona verdiyiniz səlahiyyətin şəxsi qisas vasitəsinə çevirməsinə imkan verməyəsiz".

Məsələ ilə bağlı Gədəbəy icra Hakimiyyətinin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Bakıda dəhşətli qəza - iki polis can verdi

Bakıda polis əməkdaşları qəzaya düşüb. Xəzər rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisə bu gün saat 07.30 radələrində paytaxtın Xəzər rayonu ərazisində, Buzovna-Bilgəh yolunda qeydə alınıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin Əlahiddə Çəvik Polis Alayına məxsus, polis nəfəri, 1982-ci il təvəllüdü Qoşqar Salman oğlu Kərimovun idarə etdiyi "Fiat Doblo" markalı, 90 AP 232 dövlət nömrə nişanlı avtomobil yol kənarındakı hasara çırpılıb.

Nəticədə sürücü və maşında olan polis nəfəri, 1987-ci il təvəllüdü Elnur Eldar oğlu Məsimov ölüb.

Avtomobilə olan daha bir polis nəfəri, 1985-ci il təvəllüdü Kamal Aftandil oğlu Vəliyev xəsarətlə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Faktla bağlı Xəzər rayon Polis İdarəsinin istintaq bölməsində Cinayət Məcəlləsinin 263.3-cü (yol hərəkəti qaydalarını pozma - ehtiyatsızlıqdan iki və daha artıq şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, istintaq gedir.

Qeyd edək ki, qəza barədə xəbəri ilk olaraq lent.az yayıb.

"Atasıgorta"ya ciddi ittihamlar

Nicat Nəzərov: "Sığorta şirkəti öz avtomobilinə dinləmə cihazı yerləşdirib səsləri yazmış..."

Vergi Ödəyicilərinin Hüquqlarının Müdafiəsi Cəmiyyətinin sədri Nicat Nəzərov "Yeni Məsəvi"nin redaksiyasına üz tutaraq sığorta şirkətində üzleşdiyi haqsızlıq barədə məlumat verərək, problemini ictimailəşdirməyə çalışıb. 2014-cü ildə QHT yaradaraq, orta və kiçik sahibkarlara vergi məsələsində hüquqi yardım edən N.Nəzərovun bu dəfə özünün hüquqları pozulub.

Belə ki, bu ilin oktyabr ayının 25-də yaşanan kiçik bir avtomobil qəzasından sonra vətəndaş sığorta şirkətindən avtomobilinə dəymiş ziyanın pulunu ala bilməyib: "Oktyabrın 25-də A.Kumanbayev küçəsində Rəsulov Rəsul Həsən oğlu adlı sürücü "Toyota" markalı "90 DT 733" nömrə nişanlı avtomobili ilə, mənim "Mercedes C Class" markalı "90 HL 033" nömrəli avtomobilimi vurub. Burada mənim günahım olmayıb, digər sürücünün günahından baş verdi. Mən yol kənarında avtomobilimi saxlayıb yolun digər tərəfinə keçmişdim ki, bankomata pul ödəyər. Digər sürücü avtomobilini arxaya verəndə mənim maşınımaya dəyib. Bunu həmin sürücü özü də etiraf etdi. Biz dərhal 102 xidmətinə

və sığorta xidmətinə zəng elədik. Sığorta şirkəti olan "Atasıgorta" gəlib hadisəni qeydə aldı. Daha sonra Dövlət Yol Polisində arayış üçün getdim. Orada mənə bildirdilər ki, sığorta şirkəti öz avtomobilində dinləmə cihazı yerləşdirib, siz avtomobilə nə söhbət etmisinizsə qeydə alınıb. Avtomobilə dediyiniz sözlərə görə, sizə sığorta pulu verilməyəcək".

Şikayətçi deyir ki, bu faktın özü ümumilikdə maraqlı bir məsələdir və birbaşa qanun pozuntusudur: "Mən bu hadisəni araşdırdıqdan sonra məlum oldu ki, bir sıra sığorta şirkətləri qanunsuz olaraq öz avtomobillərində dinləmə cihazları yerləşdirirlər, vətən-

daşların öz aralarındakı dialoqları, razılaşmaları qeydə alırlar və bundan istifadə edirlər. Sığorta şirkətinə müraciət etdikdə də, eyni əməkdaş məni qarşıladı və bildirdi ki, biz sizə sığorta verməyəcəyik. Bu sığortanın dəyəri ümumilikdə çox böyük bir məbləğ deyil, təxminən 400 manatdır. Xarici təcrübədə, Rusiyada, Gürcüstanda bu cür kiçik sığorta hadisələri çox qısa bir müddətdə həll edilir. "Atasıgorta" isə mənə bu pulu verməkdən imtina etdi. Avtomobiləki danışığımıza gəlincə, mən orada heç nə danışmamışam, qarşı tərəflə aramızda hər hansı dialoq olmayıb. Mən hesab edirəm ki, vətəndaşların səslərinin gizli şəkil-

də dinlənməsi bizim konstitusion hüquqlarımızı pozur".

N.Nəzərovun sözlərinə görə, sığorta şirkəti onu süründürməçiliyə salıb: "Polis mənə avtomobilimin təmiri ilə bağlı arayış verməmişdi. Digər bir arayışı isə sığorta şirkəti oraya göndərməli idi. Mən işin üstünə çox ciddi düşdüm. Sığorta şirkətindən tələb etdim ki, ərizə formasını həmin gün versinlər və şəxsen özüm doldurdum. Onlar demişdi ki, sizə 3 iş günü ərzində cavab verəcəyik. Mən isə elə həmin gün mənə bir sənəd verilməsini tələb etdim ki, 3 gün sonra təkrar müraciət edim. Ancaq o gündən bu günə qədər sığorta şirkətindən mənə heç bir zəng olun-

mayıb. Dəfələrlə özüm zəng eləmişəm, ancaq nəticəsi olmayıb. Bu şirkətin rəsmi internet sahifəsində sığorta yığimları və ödənişləri ilə bağlı rəsmi statistik göstəriciləri var. Bu ilin 9 ayı üçün edilən ödənişlərə baxsanız görürsünüz ki, təqribən 70 faiz mənfəətlə çıxıblar. Maddi imkan aşağı olan insanları isə bax bu cür süründürməçiliyə salırlar. Sığorta şirkəti həmçinin elə hesab edir ki, mən digər avtomobili vurmuşam, o məni yox. Ancaq ərazidə müşahidə kameraları var, hadisə şahidi olan insanlar var.

Bəhanələr isə ondan ibarətdir ki, biz sənədləri poçt vasitəsilə DYP-ə göndərəyik, bu 10 gün çəkir. Onlar baxıb

cavab verəcəklər, bu da 10 gün vaxt istəyir. Qanunla mən 3 gün ərzində onlardan rəy almalı idi. Buna nəzarəti isə Maliyyə Nazirliyinin müvafiq qurumu həyata keçirir".

Şikayətçi onu da vurğuladı ki, hadisədən 15 gündən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, hələ də avtomobilinə dəyən zərərin qiymətləndirməsini əldə edə bilməyib: "Buna baxmayaraq, özüm avtomobilimi düzəltməmişəm, müvafiq qəbzləri də almışam. Sığorta şirkəti hətta avtomobili qiymətləndirmə üçün aparmağı belə öz üzərlərinə götürümlər. Qiymətləndirmə yerində isə qeyri-peşəkar adamlar işləyir. Onlar ümumiyyətlə usta deyillər, dəlaldirlər. Çalışsınlar ki, qiymətləndirməni minimumla hesablasınlar. Sığorta şirkətinin mənə qarşı etdiyi sürücündürməçilik, mənim fəaliyyətimlə də əlaqədar ola bilər. Çünki biz vergi ödəyicilərinə hüquqi yardım göstəririk. Hadisə təsadüfi olsa da, sığorta probleminin yaşanması təsadüfi deyil. Mənim vergi orqanları, bank sektoru ilə bağlı mütəmadi yazılarımla hesab edirəm ki, baş verənlər bununla bağlı ola bilər".

Məsələ ilə bağlı suallarımıza "Atasıgorta" şirkətindən cavab almağa çalışsaq da, zənglərimizə cavab verilmədi. Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ Nərgiz LİFTİYEV
Fotolar müəllifindir

"Ərəb baharı" bitdi, yeni "ərəb payızı" başlayır?

Səudiyyə krallığında baş verən proseslər sürətlə regiona yayılır

Ötən həftə sonu Səudiyyə Ərəbistanında başlayan həbslər silsiləsi davam edir. Ötən gün daha bir həbs dalğası baş verib və bununla da saxlanılanların sayı 200 nəfəri ötürüb. İlk dəfə qadın şahzadə də həbs olunub. 17 milyardlıq sərvətə sahib olan və həbslərin birinci dalğasında saxlanılmış Vəlid ibn Talahın qızı Rim bint əl-Vəlid də var. Bu, Krallıq tarixində bir ilkdir.

Krallığın baş prokuroru Şeyx Səud əl-Macub bildirib ki, 208 nəfər saxlanılıb, onlardan 7-si azad edilib. Eyni zamanda o deyib ki, həbslər davam edəcək. Çünki korupsiyaya bulaşmış şəxslər və qurumların sayı çoxdur. Söhbət azı 100 milyard dollar vəsaitin mənimsəməkdən gedir. Qeyd edək ki, həbsləri və korupsiya istintaqını Korupsiyaya qarşı Mübarizə Komitəsi aparır. Komitə ötən həftə kral fərmanı ilə yaradılıb və yarandıqdan bir neçə saat sonra həbslərə başlayıb. Komitəyə vəliəhd şahzadə Məhəmməd ibn Salman rəhbərlik edir. Baş prokuror deyib ki, qanun pozuntuları ilə bağlı əsaslı dəlillər var.

O da məlum olub ki, yalnız saxlanılan şəxslərin bank hesabları dondurulub. Onlara məxsus şirkət və banklar fəaliyyətlərini dayandırmayıb. Qeyd edək ki, ötən gün artıq həbs olunanların ümumi varidatının 800 milyard dollara çatdığı qeyd olunurdu. Çünki saxlanılan şəxslərin böyük əksəriyyəti kral ailəsinin üzvləri, böyük holdinqlərə, şirkətlərə rəhbərlik edən sərvət sahibi şəxslərdir.

Krallığın hüquq-mühafizə orqanları saxlanılan şəxslərlə qanun tələbləri çərçivəsində rəftar edildiyini, açıq, şəffaf məhkəmə keçiriləcəyini bildirib. Saxlanılan nüfuzlu ailə üzvləri isə həbsxanada deyil, ər-Riyada yerləşən "Ritz Karlton" otelində saxlanılırlar.

Artıq həbslərdən bir həftə keçib və görünən odur ki, ölkə daxilində vəliəhdin həbslərinə

qarşı hər hansı reaksiya yoxdur. Hətta BBC-nin məlumatına görə, bəzi gənclər həbsləri alqışlayır, korupsiyaya uğramış, xalqı düşündürmədən pulları dağıdan şəxslərin cəzalandırılmasından razıdır.

Ancaq indi bu həbslər bir sıra sualları yaradır. Aydın məsələdir ki, bu həbslər birdən birə baş vermədi. 2015-ci ildə taxta oturan Kral Salman bin Əbdüləziz hazırda 32 yaşlı oğlu Məhəmmədə sürətlə saray pillələrində irəliləməyə başladı. Əvvəlcə müdafiə naziri, ardınca ikinci vəliəhd, daha sonra islam hökuməti ilə əlaqəli və nəhayət vəliəhd şahzadə və daxili işlər naziri Məhəmməd ibn Naifi əvəzləyərək vəliəhd şahzadə postuna yüksəldi. Ötən şənbə isə atası tərəfindən Korupsiyaya qarşı Mübarizə Komitəsinə sədr təyin olunan Məhəmməd ibn Salman bir həftə əvvəl özünün meqa layihəsini elan etmişdi. Şahzadə Məhəmməd layihəsinin təqdimat mərasimində elan etdi ki, ölkəsi radikal islamçılıqdan imtina edəcək və bütün dinlərə açıq bir ölkəyə çevrilməlidir. Təbii ki, şahzadənin yeni layihəsi də mülayimləşməni nəzərdə tuturdu, faktiki olaraq Səudiyyə Ərəbistanında ikinci Dubay yaradılması pro-

yektindən söhbət gedir. Bu isə ərazisində kilə tikintisinə icazə verməyən bir ölkə üçün kəskin dəyişiklikdir. İndi dünya mediası ən çox radikal islamçı dairələrin buna reaksiyasını maraqla gözləyir.

Daha bir maraqlı detal onda ibarətdir ki, saxlanılan şəxslər yalnız iş dünyasından və ya dövlətin iqtisadi sferasından olan şəxslər deyil. Krallığın dəniz qüvvələrinin komandiri, o cümlədən əsas elit ordu hesab olunan Milli Qvardiyanın komandiri, şahzadə Muqrin ibn Abdullahın həbs olunması bu əməliyyatların yalnız korupsiyaya qarşı əməliyyat olmadığı, həm də ölkə daxilində vəliəhdin mümkün rəqiblərini zərərsizləşdirmə prosesi olduğunu deməyə əsas verir. Heç şübhəsiz ki, vəliəhd Məhəmməd hakimiyyətə gədən yolda rəqiblərini sıradan çıxarır.

Ancaq maraqlı olan daha bir detal şahzadənin daxilə nüfuzlu rəqiblərini həbs etməklə yanaşı xarici siyasətdə, daha dəqiqi regional məsələdəki fəallığıdır. Krallıqda antikorrupsiya həbsləri ilə eyni günlərdə Livanın baş naziri, Səud ailəsinə bağlı olan Saad Həriri ər-Riyada səfər etdi və burada istefa verdiyini, İranın bölgə üçün təhlükə olduğunu bəyan etdi. Həmçinin Livan Hizbullahını da ittiham edən Həriri həyatına təhlükə olduğunu, atası kimi sui-qəsd oluna biləcəyinə işarə etdi. Ötən gün isə Səudiyyə Ərəbistanı öz vətəndaşlarına Livanı tərk etməyə, bu ölkəyə səfər etməməyə çağırıb. Eyni addımı daha sonra Küveyt, BƏƏ kimi ölkələr də atıb. Maraqlıdır ki, gözlənilmədən Fransa prezidenti Emmanuel Makron Səudiyyə Ərəbistanına səfər edib. Ərəbistan-da Makron krallıq rəhbərləri, o cümlədən vəliəhd Məhəmmədlə yanaşı Livanın baş naziri ilə də görüşüb.

Bir sıra müşahidəçilərə görə, Livan ətrafında baş verənlər bu ölkəyə qarşı yeni hərbi əməliyyatın başlanması ilə bağlıdır. Şahzadənin daxiləki həbslərlə paralel olaraq Livan üzərindən İranla qarşıdurmaya girməsi sual doğurur ki, bu onun özünün planıdır. Yoxsa ABŞ və İsrailin də dəstəyi ilə həyata keçirilən böyük bir kombinasiyadır. Maraqlıdır ki, iki gün əvvəl Fələstin prezidenti Mahmud Abbas da gözlənilmədən ər-Riyada səfər edib. Səferin səbəbi bilinməsə də, Abbas kral Salmanla görüşüb. Mü-

şahidəçilər görüşün məhz Fələstində HƏMAS-Fəth bənişindən sonra baş tutması və eləcə də son günlər HƏMAS daxilində İrana yaxın qrupla digər qrup arasında gərginlik müşahidə olunması bütün "oxların" Livanı göstərdiyinə işarədir.

Livan İranın Yaxın Şərqdə ən yaxın müttəfiqi, əsas silahlı gücü Hizbullahın mövcud olduğu ölkədir. İran Livan üzərindən Suriya, İraq, Yəmən, Fələstin kimi həssas münaqişəli bölgələrdə fəaliyyət göstərir. Suriya münaqişəsinin taleyini məhz Hizbullahın dəyişməsi də sirr deyil. Belə görünür ki, gənc şahzadə Yəməndə və Suriyadakı uğursuzluğun əvəzini Livanda yeni savaşa çıxmaq istəyir. Ancaq bunu tək edə bilməz, bu prosesdə Krallığı ABŞ və İsrail kimi İrana qarşı düşmən dövlətlərdən ən azı birinin dəstəkləməsi lazımdır. Məlum olduğu kimi Vaşinqton Trampın şəxsinde Səudiyyədəki həbsləri alqışlayıb və şahzadəyə dəstək verib. İsrail də prosesin baxımından şahzadəyə əsas dəstəyin Vaşinqtondan olması lazımdır, çünki həm daxilə, həm də xaricə bu qədər böyük əməliyyata ancaq super gücün dəstəyi ilə getmək mümkündür. Görünür ki, gənc şahzadə də bunu edir.

Maraqlıdır ki, son hadisələr Cənnət Sənədləri (*Paradise Papers*) adı verilmiş və əsasən ofşor hesabları barədə məlumatların mediaya sızdırılması hadisəsi ilə paralel baş verdi. Bazar günü yayılan reportajlar həftə ərzində açıqlanacaq məlumatların yalnız kiçik bir hissəsidir. Onlardan bəzilərinin isə Britaniya ilə sıx əlaqəsi var. Bir sıra müşahidəçiləri bu iki hadisə arasında hansısa bağın olduğunu qeyd edirlər. Məsələ ondadır ki, 2010-cu ildə Wikileaks sənədləri açıqlandıqdan qısa müddət sonra "ərəb baharı" başladı. Oxşar situasiya olmasa da, Cənnət sənədlərinin açıqlanması ilə Səudiyyə Ərəbistanında həbslərin eyni dövrə təsadüf etməsi istər-istəməz sual yaradır: Növbəti "ərəb baharı" başlayır? Ancaq proseslər bu dəfə payızda başlayır. "Ərəb baharı" başa çatmamış yeni "ərəb payızı"nın başlamasına şahidlik edirik.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

"Türkiyənin AŞ-1 maliyyələşdirməkdən imtina etməsi ciddi addımdır"

Elxan Şahinoğlu: "Bu qərar Türkiyə ilə Rusiyanı bir-birinə daha çox yaxınlaşdırır"

Son aylarda Avropa Şurası ilə münasibətləri gərginləşən və qurumu tərk etmə ehtimalı ilə üzlənən Türkiyə geri çəkilmək fikrində deyil. Rəsmi Ankara Avropa Şurasının maliyyələşdirilməsini dayandırır.

Həmin mənbələrin məlumatına görə, Ankaranın bu qərarının səbəbi AŞPA-nın Vatslav Havel adına beynəlxalq hüquq müdafiə mükafatının Türkiyədə həbsdə olan hakim Murat Arslana təqdim etməsidir. Türkiyənin AŞ büdcəsinə ödənişi 20 milyon dollar təşkil edir. Bu da ümumi büdcənin 16%-ni təşkil edir. Bir müddət əvvəl Rusiyanın da maliyyələşdirməni dayandırdığını nəzərə alsaq, AŞ ciddi çətinliklərlə üzləşəcək. Rusiya ilə Türkiyə arasında hazırda yaxın əlaqələrin mövcud olduğunu düşünsək, qardaş ölkənin bu qərarını Moskva və Ankaranın addımlarının sinkronlaşdırılması kimi də izah etmək olar.

Faktiki olaraq, söhbət artıq Avropa Şurasının taleyindən gedir. Çünki quruma iki güclü üzv ölkənin maliyyələşməni dayandırması Avropa Şurasını ciddi təhlükə üz-üzə qoya bilər. Ekspertlər bildirirlər ki, bundan sonra AŞ ilə münasibətləri kəskinləşən hər bir dövlət eyni qərarı versə, qurum gələcəkdə tamamilən iflic ola bilər. Qərarın hər iki tərəfə zərərindən də söz açılır.

Qərb Universitetinin Tətbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu Türkiyənin qərarını "ciddi addım" adlandırdı: "Türkiyə siyasi mənada gətdikcə Avropadan uzaqlaşır. Avropa İttifaqı Türkiyəni üzvlüyə qəbul etmək istəmir. Bu da obyektiv olaraq Türkiyəni köhnə qitədən uzaqlaşdırır. Əslində bu hər iki tərəfin zərərinədir. Türkiyənin Avropa Şurasını maliyyələşdirməkdən imtina etməsi ciddi addımdır. Bunun özü Türkiyə ilə Avropa arasındakı münasibətlərin hazırkı durumunu xarakterizə edir. Bundan əvvəl Rusiya da Avropa Şurasının maliyyələşdirməsində iştirakını dayandırmışdı. Bu qərar Türkiyə ilə Rusiyanı bir-birinə daha çox yaxınlaşdırır. Türkiyənin Avropa Şurası büdcəsinə ödənişi 20 milyon dollar təşkil edir. Bu da ümumi büdcənin 16%-i deməkdir. Bu kiçik rəqəm deyil. Bu pula Avropa Şurasında çalışanlar maaş alırdı, müxtəlif layihələr maliyyələşdirilirdi. Avropa Şurası Türkiyənin maliyyədən imtinəsindən sonra məcburdur ki, başqa ölkələrin maliyyə payını artırınsın, ya da aparatında ixtisarlara aparmalıdır".

Politoloq Azərbaycan yönündən də qərarı şərh etdi: "Rusiya və Türkiyənin Avropa Şurasından uzaqlaşması rəsmi Bakını da tədricən eyni addıma həvəsləndirə bilər. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə görə Azərbaycan Avropa Şurasından uzaqlaşmamalıdır. Bunun iki səbəbi var. Birincisi, Avropa Şurası insan haqları və demokratiya məsələsində Azərbaycan hakimiyyətini tənqid edən sənədlər qəbul etsə də, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı bir neçə ədalətli qətnamə qəbul edib. Bunu unutmamaq olmur. İkincisi, Azərbaycan Avropa Şurasını tərk etsə, Ermənistan fürsətdən istifadə edərək Azərbaycan əleyhinə ədalətsiz qətnamələrin qəbuluna çalışacaq və Avropada Azərbaycan əleyhinə təbliğatını gücləndirmək imkanı qazanacaq".

□ Cavanshir ABBASLI

Elan

Zeynalov Sabir Oruc oğlunun adına olan Bakı şəhəri, Qaraçuxur qəsəbədi, N.İsmayılov küçəsi, 49 sayılı evin kupçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırıncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə, onda Dr. Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

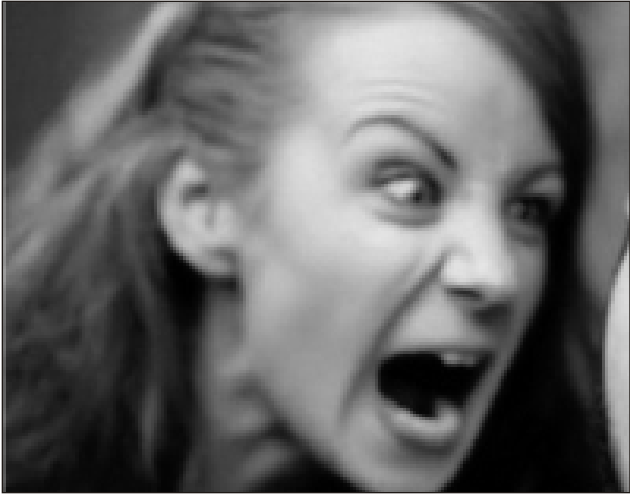
- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenoması
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez,
- * Saçların tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması (8-10 yaşından sonra).

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Qadınları qatil edən kişilər...

Mehriban Zeynalova: "Qadının zorakılığa zorakılıqla cavab verməsi ciddi sığnaldır"

Bu günlərdə Bakımın Sabunçu rayonunda 23 yaşlı qadının 29 yaşlı ərinin öldürməsi ictimaiyyətdə geniş müzakirə mövzusunda çevrildi. Xatırlatma üçün bildirik ki, 1 və 2 yaşlı iki körpəsi olan Tünzalə Vəliyeva əri Nazim Vəliyevi özünü müdafiə edərkən öldürdüyünü deyib.

Gənc qadının sözlərinə görə, əri demək olar ki, hər gün onu döyürmüş. Bu haqda dəfələrlə hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib. Lakin görüldüyü budur ki, hüquq-mühafizə orqanları vaxtında hadisənin qarşısını alacaq lazımı tədbirlər görməyib. Gənc qadın saxlanılarkən məlum olub ki, əri onu stulla döydüyü üçün bir neçə gün əvvəl bir qolu sınıb və gipsdədir. Onun başının bəzi hissələrində, xüsusilə çənə nahiyəsində də əzək xəsarətləri olub.

Qadın müxtəlif yerlərdə günəməzd işləyən ərinin hər gün evə içkili gəldiyini, bu əməllərdən bezdiyini və onu öldürmək niyyəti olmadığını deyib. Qeyd etdiyimiz kimi, bu hadisə ictimaiyyətdə geniş müzakirələrə yol açdı. Böyük əksəriyyət ölənin öz əməllərinin qurbanı olduğunu, qadının bu işdə heç bir günahı olmadığını qeyd etdilər. Tanınmış ictimaiyyət

nümayəndələri, müəyyən statusa, nüfuzla malik qadınların reaksiyası isə daha gözlənilməz oldu. "Əcəb oldu", "O cür kişilər ölümə layiqdir" kimi fikirlərin səslənməsi, hadisəni sanki sevinclə qarşılamaları bir qədər çətinlik yaratdı. Maraqlıdır, cəmiyyətin bu cür reaksiyası nədən qaynaqlanır?

Bəzi ekspertlərin fikrincə, buna səbəb son illərdə cəmiyyətimizdə qadınlara qarşı məişət zorakılıqlarının artması, bəzən heç bir səbəb olmadan ailə-məişət zəminində qətlə yetirilmələridir. Mətbuatda, mediada ayda bir neçə dəfə öldürülən, zorakılığa məruz qalan, intihara əl atan qadınlarla bağlı məlumatlar yayılır. Səbəblər isə daha çox keçmiş ərlər, keçmiş sevgililər, indiki ərlər, qardaşlar var.

Statistik məlumata görə, təkcə ötən il ölkəmizdə məişət zorakılığı cinayətlərinin nəticəsində 1031 nəfər zərər çəkib

ki, onlardan 807 nəfəri qadındır. Məişət zorakılığı nəticəsində 51 nəfər ölüb ki, onun 29 nəfəri qadın olub. Həmin qadınlardan 1-i 18 yaşınadək, 1-i isə hamilə olub. Qəsdən adam öldürmə nəticəsində 55 nəfər zərər çəkib ki, bunun 33 nəfəri qadındır. Ölənlərdən 46 nəfərdən isə 26-sı qadın olub.

Bütün bunlar onu göstərir ki, ölkədə qadınlara qarşı zorakılıq var.

Ekspertlər də qeyd edir ki, qadınlara qarşı zorakılıqlar, qətlər aradan qaldırılmazsa, bu günlərdə Sabunçu rayonunda baş verən olay artan tendensiya üzrə gedəcək.

"**Təmiz Dünya**" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri **Mehriban Zeynalova** mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Əslində bu, xoşa gəlməyən bir tendensiya-dır. Yəni zora zorakılıqla cavab vermək və yaxud üstünlüyü zorla əldə etmək, kiminsə həyatının məhvindən zövq almaq, sevinmək, bu çox pis haldır və mən bunu çox pisləyirəm. Təbii

ki, qadına qarşı zorakılıq mövcuddur və bununla bağlı rəsmi statistika da var, gündəlik həyatımızda da müşahidə edir, görürük. Amma baş vermiş hadisədə kimə müzakirə etməli ki, bu xanım zorakılığa məruz qaldığı halda rəsmi qurumlara müraciət edibmi, onun ailəsinə dəstək üçün istiqamət olubmu? Təbii ki, qeyri-adekvat hallarda baş verən və yaxud özünü müdafiə edərkən törədilən qətl hadisələri olur və bu dünyanın hər yerində baş verir. Amma məsələnin kökü başqadır. Yəni bu zorakılıq ola bilsin ki, uzunmüddətli davam edib və qadın heç bir mütəxəssisə müraciət etməyib. Əgər bir mütəxəssis bu ailədəki münasibətə müdaxilə etmiş olsaydı, bu gün həmin faciəni yaşamazdıq və iki körpəsi olan gənc qadın həbsxanaya düşməzdi".

Mehriban Zeynalova məsələ ilə bağlı medianı da qınayır: "Mən bu işdə telekanalları qınayıram ki, problemlə bağlı reklam çarxları vermirlər. Yəni qadınlar bilməlidirlər ki, qarşılaşdığı zo-

rakılıqla bağlı hara müraciət edə bilərlər. Və yaxud icra hakimiyyətlərinin nəzdində komissiyalar var. Əgər hadisəni törədən xanım həmin komissiyaya müraciət edibse, niyə mütəxəssislər onu istiqamətləndirməyiblər? Təbii ki, mütəxəssislər psixoloq deyil, amma onlar şəxsi istiqamətləndirə bilərlər. Polis bu məsələdə yardım göstərən tərəf deyil. Yəni olay zamanı şəxsin aldığı xəsarət ağır olmasa təbii ki, hər hansı bir cəza tədbiri görülmür. Fikir verin, gərək xəsarət ağır olsun ki, onu törədən şəxs həbs olunsun. Söhbət ondan gedir ki, burada istiqamətləndirmə məsələsi mövcud deyil. Əgər polis qadını icra hakimiyyətinə göndərsəydi və icra hakimiyyəti mövcud mərkəzlərlə məlumatlı olsaydı bu ailəyə müdaxilə olunardı və bəlkə də olay qətl hadisəsi törədilmədən aradan qaldırılardı. Problem istiqamətləndirilməkdir. Ola bilsin ki, polisin mərkəzlərlə bağlı xəbəri yoxdur. Bəzən qurum kimi polis idarələrinə ge-

dir, bildiririk ki, belə bir mərkəzimiz var, əgər problem olarsa bizə istiqamətləndirin. Bu zaman görürük ki, bir çox polis idarələrinin bu cür qurumlardan xəbəri yoxdur. Bunun üçün də qeyd etdim ki, telekanallar bu məsələlərdə geniş maarifləndirici işlər görə bilər. Amma bugünkü gündə telekanallar bununla bağlı çox passiv roldadır".

Mehriban Zeynalova **onu da qeyd etdi ki, son bir ildə artıq bir neçə dəfədir ki, qadınlar zorakılığa zorakılıqla cavab verir:** "Bu cür faktlar var artıq. Və bu onu göstərir ki, özünü müdafiə və zorakılığa zorakılıqla cavab vermək tendensiyası artmaqdadır. Bu cür hadisələr baş verəndə sosial şəbəkələrdən görürük ki, olaya "bravo" deyənər, qətl törədən qadını dəstəkləyənlər var. Amma bir daha qeyd edərim ki, bu cür faktları çox pisləyirəm. Ümumiyyətlə, qadının zorakılığa zorakılıqla cavab verməsi çox ciddi sığnaldır".

□ **Xalidə GƏRAY**

Xərçəngi önləyən vasitələr varmı?

İddialara görə zəncəfil və arı məhsulları xərçəng xəstəliyinin qarşısını xeyli dərəcədə alır

Dünyanın bəlasına çevrilən xərçəng xəstəliyi son illərdə ölkəmizdə də sürətlə geniş yayılmaqdadır. Bu xəstəlik nəinki geniş yayılmağa, artıq gəncləşməyə başlayıb. Ötən il Dövlət Statistikaşının yaydığı məlumatdan belə məlum olur ki, ölkəmizdə artıq 13 yaşadək uşaqlar arasında da ilk dəfə bədxassəli şişlərlə xəstələnmə diaqnozu qoyulması halları artıb. Əgər bundan əvvəl gənclərin arasında xərçəngin dinamikasında artım narahatlıq doğururdusa, uşaqlarda da artıq bu xəstəliyin aşkarlanması həyəcan sığnalı verməkdədir. Ekspertlər qeyd edirlər ki, xərçəng xəstəliyinin artması və "cavanlaşması" əsasən bölgələrdə daha çox rast gəlinir. Xəstəlik əsasən uşaqlarda tənəffüs yollarında, qadınlarda mədədə və süd vəzilərinə, kişilərdə isə mədə və ağciyərlərdə aşkar edilir.

Ekspertlər qeyd edir ki, dünyada xərçəngin sürətlə yayılmasına səbəb ətraf mühitin qlobal çirklənməsi, təbii qidaların azalması, smart telefonlardan, internetdən çox istifadədir. Bu bir faktır ki, indi əksər evlərdə günün 24 saati evlərdə Wi-Fi işləyir və insanlar 24 saat şüalanmış olurlar. Qeyd olunan faktlarla yanaşı

digər amillər də var, məsələn, rəngli içkilər, içərisinə ne qatıldığı bilinməyən kolbasalar və sairə qidalar son nəticədə xərçəng xəstəliyinin artmasına səbəb olur.

Bəs xəstəliyin qarşısını ala bilən, önləyici vasitələr varmı?

Bütün dünyada, eləcə də ölkəmizdə xərçəng xəstəliyinin qarşısını ala biləcək qidala-

rın olduğu deyilir. Onların arasında yerkökü, zəncəfilin adı çəkilir. Ekspertlər də qeyd edirlər ki, xəstəliyin qarşısını almaq üçün son vaxtlar dünyada, Avropada, o cümlədən Azərbaycanda da zəncəfiləndən çox istifadə olunur. İddialara görə zəncəfil xərçəng xəstəliyinin qarşısını xeyli dərəcədə alır. O cümlədən immuniteti qaldıran bitki yağlarından çox istifadə etməli, alkoqoldan, siqaretdən imtina etmək lazımdır.

Tanınmış həkim, təbii üsullarla müalicəyə üstünlük verən Seyfəddin Əsəd mövzu ilə bağlı bundan əvvəl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirmişdi:

"Arçılıqla məşğul olan insanlarda xərçəng xəstəliyinə

rast gəlinmir. Çünki onların həmişə fiziki işləri var, həm də immunitetləri yüksək olur. Arı zəhəri və arı məhsulları immuniteti gücləndirir. Dünyanın ən uzunömürlü adamları da arçılardır. Arı südünü radiasiyanın qarşısını ala bilər. Çində hər il 2 min ton arı südünü istehsal olunur ki, onun 500 tonu Yaponiyaya, 500 tonu Almaniyaya ixrac olunur, yerdə qalan 1000 tonunu isə çinlilər özləri istifadə edir".

Digər iddialara görə isə təbii üsulla yetişdirilən pomidor isə kişilərdə rast gəlinən prostat vəzinin xərçənginə yoluxma riskini azaldır.

Ekspertlər onu da vurğulayırlar ki, xərçəng xəstəliyinin erkən diaqnostikası xəstələrin sağ qalmasına ciddi təsir göstərir və daha müsbət klinik nə-

ticələr əldə etməyə töhfə verir. Ən çox yayılmış xərçəng xəstəliklərinin, o cümlədən də, yoğun bağırsağa, süd vəzi, prostat vəzi və uşaqlıq boyunu xərçənginin skriningi üzrə təlimatlar mövcuddur.

Həkim Vaqif Qarayev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Bəzən deyirlər ki, hansısa qida, meyvə xəstəliyə çarə ola bilər. Buna inanmayın. Çünki insanda artıq xərçəng hüceyrəsi yaranıbsa uzağı onun çoxalmasının qarşısını almaq, həyatını uzatmaq olar. Niyə yəhudilər xərçəngə çox da tutulmurlar? Çünki onlar vaxtılı-vaxtında, narazılıqları olan kimi həkimə müraciət edirlər. Əgər proses başlayıbsa, onun qarşısını almaq olar. Fərqi yoxdur, böyüklər və kiçiklər profilaktik müayinələrdən keçməlidirlər. Amma ölkəmizdə müayinənin arxasında

sığorta olmadığından bəzən maddi imkansızlıqdan insanlar müayinədən qaçırlar. Yəni vaxtında müayinələrə gedilərsə, xərçəngi də vaxtında aşkar etmək mümkün olar. Xərçəng müalicə olunur, amma vaxtında aşkar olunanda. Əks halda xərçəng hüceyrələri bütün bədəni darayır və müalicəsi mümkün deyildir".

30 il bundan əvvəl heç təsəvvür edə bilməzdik ki, uşaq onkoloji şübhə açılınsın. İnsan olaraq bu insana mənəvi, psixoloji olaraq pis təsir edir. İndi təsəvvür edin ki, bu gün xərçəng xəstəliyi uşaqlar arasında da necə geniş yayılıbsa, Bakıda da artıq uşaq onkoloji şübhəsi yaradılıb. Doğrudur, bu məsələdə genetik faktor əsasdır. Və genetikada bu xəstəlik varsa mütəmadi olaraq müayinə olunmaq lazımdır".

□ **Xalidə GƏRAY**
 □ **Musavat.com**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 234 (6848) 11 noyabr 2017

Dəniz sahilindən narkotik tapıb səhərə elan verdi

Çimərlikdə tapdığı kokaini satmağı planlaşdıran britaniyalı iki il şərti azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunub. Bu barədə "Metro" nəşri xəbər verir. 34 yaşlı Culian Anderhill iddia edir ki, fevral ayında Şimal dənizinin sahilində hərəsi 1 kiloqram olmaqla iki ədəd içi narkotiklə dolu gizlədilmiş torba tapıb. Kişi dərhal sevgilisinə mesaj yazaraq bu tapıntısı ilə qürrələnməyə çalışıb. O, bu narkotik dolu torbalara qızıl küpü ilə müqayisə edib və deyib ki, onlardan 20-30 min funt qazana bilər.

Bu hadisənin üstündən az vaxt keçmədən cinayətkarlığa qarşı mübarizə idarəsi eyni çimərlikdə 360 kiloqram gizlədilmiş kokain torbalara aşkar edib. Bu miqdarda kokainin qiyməti 50 milyon funt məbləğində müəyyənləşdirilib. İstintaqçılar hesab edir ki, kontrabandaçılar çanta dolu narkotik maddəni dənizdə xüsusi üsulla gizlədiblər və sonradan onu götürməyi planlaşdırıblar. Amma dalgalar çantaları sahilə doğru atıb. Anderhillin narkotik tapması ilə bağlı sayıe tezliklə yerli sakinlər arasında yayılıb. Mart ayında isə ona polisden yaxınlaşılıb. Məhkəmə zamanı Anderhill bildirib ki, müdafiə etdiyi şəxs heç zaman kokain alveri etməyib. O, malı ancaq qəbul etməklə məşğul olub.

Məhkəmə avstriyalının soyadının "Zebra" olmasına qərar verdi

Avstriyanın Konstitusiyaya Məhkəməsi ölkə sakininə Zebra фамилиясы daşımaq hüququ verib. Bu barədə 9 noyabrda "International Business Times" nəşri xəbər verir. Avstriyalı bu arzusuna bir ildir ki, nail olmağa çalışırdı. Daha öncə məhkəmə onun bu müraciətini rədd etmişdi. Əsas olaraq onu gətirmişdi ki, qanun Avstriyada qəbul olunmayan, təhqir, aşağılayıcı kəlmələrin фамилия kimi götürülməsinə imkan vermir. Hakim qeyd edib ki, "zebra" sözü sırf heyvan adı kimi qeydə alınıb və onun soyad olaraq qeydiyyata düşməsi yolverilməzdir. Amma iddiaçı bu arzusundan vaz keçməyib və apelyasiya məhkəməsinə müraciət edib. O, iddiasında bildirib ki,

onun əcdadları yüz illər boyu "Zebra" soyadını daşıyıblar və təxminən 60 il öncə bu soyaddan imtina ediblər. Bundan başqa, Avstriyada başqa фамилияlar da var ki, alman dilində heyvan adları ilə səs-

lənir. Məsələn, Fuks(tülkü), Biber(bəbir), Ştraus ("straus"). Konstitusiyaya Məhkəməsi iddialara növbəti dəfə nəzər yetirdi və iddiaçının daha öncə istifadə etdiyi soyadına qayıtması tamamilə qanunidir.

Gözetçilərin gözü qabağında yarım milyon avroluq heykəli oğurladı

Parisin mərkəzindəki qalereyada günün günorta çağında, dəyəri 425 min avro olan heykəl oğurlanıb. Bu barədə lenta.ru "The Local"a istinadən xəbər verir. Oğurluq hadisəsi Bartu qalereyasında,

prezident sarayı olan küçədə baş verib. Gözetçilər oğurluq hadisəsini bir neçə saat sonra, qalereyanı gecə saatlarında bağlayanda fərq ediblər. Videoyazıda görünür ki, kolumbiyalı rəssam Fernando Boteronun məşhur

əsərlərindən biri naməlum saqqallı bir kişinin diqqətini cəlb edib. İstintaqa yaxın olan mənbə "Daily Mail"ə açıqlamasında bildirib ki, oğru bir neçə dəfə heykəlin ətrafında fırlanıb, ona diqqətlə baxıb və sonda kiçikləməli heykəli cəlg hərəkətlə götürərək, gödəkçəsinin altına qoyub. Qalereyada təhlükəsizlik keçidi yoxdur. Bu baxımdan da oradan çıxan ziyarətçilər çıxışda yoxlanılmır. Oğurlanan heykəl "Analıq" adlanır və qucağında körpəsi olan çıpaq qadını əks etdirir. "Analıq"ın 8 variantı mövcuddur, onların hər biri ölçülərinə görə bir-birindən fərqlənir. Parisdə saxlanılan versiyanın uzunluğu 58 santimetr, çəkisi isə 10 kiloqramdır.

Oğrunun axtarışına polis də qoşulub. Qalereyanın nümayəndəsi deyib ki, bu, əsl faciədir. Onlar ümid edirlər ki, heykəli geri ala biləcəklər.

QOÇ - Maddi problemləriniz olsa da, astroloji göstəricilər bunun qanqaraçılığa səbəb olmayacağını vurğulayır. Əksinə, çoxdan görmədiyiniz yaxınlarınızla əlaqə yaradıb rahatlanacaqsınız.

BUĞA - Deyəsən iqlimin şıltaqlığı səhhətinizi zəiflətmək fikrindədir. "Hakim" olan Əqrəb sizin bürçə müxalif olsa da, məğlub olmaq sizə yaraşmaz. Qonaq getmək düşərli olsa da, başqa ünvanda gecələməyin.

ƏKİZLƏR - Hər bir ixtiyar öz əlinizdədir. Bu təqvimin axarı və nəticəsi atacağınız addımlardan asılı olacaq. Ulduzlar ağır işlərdən kənarlaşmağı məsləhət görür. Səfərə də çıxmaq olar.

XƏRÇƏNG - Ötən günlərlə müqayisədə rahatlığınız bir qədər artacaq. Müsahiblərinizlə maraqlı olmayan mövzulardan bəhs etməyin. Yeni əlaqələr yaratmaq fikrinizdə qətiyyətli olun.

ŞİR - Ulduzlar xəbər verir ki, ötən günlərdə bir neçə səhv qərar çıxarmısınız. Bu səbəbdən də çətinlikləriniz artıb. İxtiyarınızda olan bu günü həmin səhvləri aradan qaldırmağa yönəlməlisiniz.

QIZ - Daxili orqanlarınızda nasazlıq əmələ gələ bilər. Bu amili nəzərə alıb geyiminizə və qidanıza fikir verin. Qonaq gətdiyiniz təqdirdə soyuq və spirtli içkilərdən uzaq olun.

TƏRƏZİ - Bu arada uzaq səfərə çıxmasanız, hansısa problemlə rastlaşmayacaqsınız. Çalışın ki, ürəyiniz istəyən adamların arasında olasınız. Sübuta yetirilməmiş səhvlərə görə kimisə qınamayın.

ƏQRƏB - Günün ilk yarısında bir qədər xoşagəlməz situasiyalarla rastlaşa bilərsiniz. Özünüzü təmkinli aparın. Sonrakı saatlarda sevdiyiniz adamların əhatəsində olun. Elektriklə ehtiyatlı davranın.

OXATAN - Qeyri-adi işlərə başlamaq, riskli addımlar atmaq, ciddi işlərə girişmək yolverilməzdir. Yaxşı olar ki, bu ərəfədə yalnız daxili sabitliyinizi qoruyasınız. Xətakar olmayın.

OĞLAQ - Bütün diqqətinizi istirahətə yönəltəsiniz, daha çox ovqat qazana bilərsiniz. Çünki bu təqvimdə fəaliyyətə ara verməyiniz, əvəzində qonaqlıq və səfərə gətməyiniz məsləhət görülür.

SUTÖKƏN - Saat 12-yə qədərki vaxtı gərginlik içərisində başa vura bilərsiniz. İnsanlar müxtəlif xislətli olduqlarından təmkininizi artırməlisiniz. Sonra işə proseslər xeyrinizə cərəyan edəcək.

BALIQLAR - İxtiyarınızda olan bu gündə ovqatınızın yüksək olacağına şübhə etməməlisiniz. Romantik görüş və qonaqlıqlar yolunuzu gözəlayir. Axtarıma yaxın mövcud problemlərinizin həlli üçün dəstək alacaqsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bəstəboy kişilər ideal ər olur

Amerikalı alimlər qadınlara tövsiyə edirlər ki, ərə getmək üçün balaca boylu kişiləri seçsinlər. Bunu deməyə əllərində əsasları da var. Bəstəboy kişilərin ucaboylularla müqayisədə bezi üstün cəhətləri var. Bu kişilər ailə ittifaqına daha da sadıqdırlar. Ucaboylar isə, digərlərindən daha tez ailə qururlar. Alimlərin sözlərinə görə, bəstəboy kişilər bu çatışmazlığı kompensasiya etmək üçün daha çox qazanırlar.

Ucaboylu kişilər öz üstünlüklerinden istifadə edərək daha çox təminatlı qadınların diqqətini cəlb etməyə çalışırlar. Bəstəboy kişilərin isə təhsilləri adətən ucaboylulardan yaxşı olur. Bu da boy fərqi üçün kompensasiyasıdır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100